

KVINNA
KVINNA

Mreža Žena Kosova

Podržava, štiti i promoviše prava i interese žena i devojaka na Kosovu

Godišnji Izveštaj 2018

Mreža Žena Kosova

Godišnji Izveštaj 2018.

© Mreža Žena Kosova, april 2019

Sva prava su zadržana. Ova publikacija se može kopirati i raspodeliti u celosti ili delimično, sve dok je izvor pomenut.

Ovaj izveštaj su izradile članice osoblja Mreže Žena Kosova (MŽK) uz podršku Austrijske agencije za razvoj, Fondacije Kvinna till Kvinnna i Evropske unije, u sklopu odgovornosti MŽK-a za izveštavanje svojim organizacijama članicama. Sadržaj ovog izveštaja je isključiva odgovornost MŽK i ni na koji način ne odražava službeni stav navedenih pristalica.

www.womensnetwork.org

SADRŽAJ

PISMO PREDSEDNICE ODBORA MŽK-a	8
UVOD	11
Naša vizija.....	11
Naša misija	11
Naša strategija.....	11
O godišnjem izveštaju MŽK-a	13
PODIZANJE KAPACITETA MŽK	14
Povećana je solidarnost među organizacijama žena na Kosovu.....	14
Poboljšan je organizacioni kapacitet MŽK-a i njenih članova ka zagovaranju i dugoročnoj održivosti mreže.....	17
Rad MŽK-a i njениh najvidljivijih članova kod potencijalnih partnera, aktivistkinja žena na međunarodnom nivou i potencijalnih pristalica	17
Poboljšala se klima finansiranja za organizacije za prava žena.....	23
ŽENE U POLITICI I DONOŠENJU ODLUKA.....	24
Povećati i poboljšati učešće žena u politici i donošenju odluka na opštinskom i centralnom nivou prema Zakonu o ravnopravnosti polova.	24
POBOLJŠANJE PRISTUPA ŽENA KVALITETNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI	31

Javni službenici i zdravstvene institucije moraju biti odgovorniji u adresiranju povrede prava žena na zdrastvenu zaštitu.....	31
Da više žena ima pristup kvalitetnoj zdrastvenoj zaštiti	33
ŽIVOT BEZ RODNO ZASNOVANOG NASILJA	36
Poboljšati sprovođenje zakonskog okvira nasilja u porodici, uključujući institucionalne odgovore za pomoć licima koja su pretrpela nasilje	36
Povećano je podizanje svesti i pažnja među službenicima i građanima u vezi sa tretmanom rodno zasnovanog nasilja, uključujući nasilje u porodici, silovanje i seksualno uznevredjivanje	41
Izrađuju se politike i poboljšavaju procedure za tretman seksualnog uznevredjivanja.....	43
<i>Poboljšana je institucionalna i javna podrška licima koja su doživela seksualno nasilj tokom rata .....</i>	44
PODRŠKA EKONOMSKOM JAČANJU ŽENA	46
Više žena obezbeđuje zaposlenje	46
Više žena ima pristup nasleđu i imovini.....	49
Poboljšan je stepen do koje politike i programi EU uključuju rodno-zasnovane0 perspektive i nadzor iz rodne perspektive o politikama i programima EU na Kosovu	49
PROCENA RADA MŽK-a	52
FINANSIJSKI IZVEŠTAJ MŽK-a ZA 2018	54
O NAMA.....	60

Upravni Odbor MŽK.....	60
Savetodavni Odbor MŽK-a.....	60
Osoblje MŽK u 2018. godini.....	61
Kratkoročni istraživači i anketari MŽK-a.....	62
Pojedinačni podržavaoci/Ijke MŽK-a Osobe u nastavku (po abecednom redu) su dale doprinos MŽK za njihov posao. Jako smo im zahvalni!.....	63
Organizacije članice MŽK-a.....	64
Dodatak 1. Grantovi Fonda Žena Kosova za 2018. godinu.....	76
Dodatak 2. Dostignuća zastupanja od Lobija za rodnu ravnopravnost na Kosovu u 2018. godini.....	82

PISMO PREDSEDNICE ODBORA MŽK-a

Poštovani/e saradnici/e,

ovim pismom želim da vam čestitam na uspešnoj godini, tokom koje smo zajedno prevazišli brojne izazove, prepreke i poteškoće. Iskoristila bih priliku da vam čestitam na neumornom radu i energiji tokom godine koju ostavljamo za sobom. Nije bilo lako, ali se niko od nas nije predao pred brojnim strukturnim i sistematskim izazovima i preprekama sa kojima smo se suočili.

Bila je ovo teška i uzbudljiva godina, koja, između ostalog, ostaje okarakterisana nastavkom visoke stope nezaposlenosti žena i devojaka, rastom prijavljivanja slučajeva nasilja nad ženama i devojkama, ali i slučajeva sa tragičnim posledicama po žene i decu žrtve nasilja u porodici, i neodgovarajućom zastupljenosću žena u doноšење odluka. Uopšteno govoreći, bila je ovo godina koja nas je veoma lako dovodila iz različitih situacija u one očajne, ali nas je ujedno vratila na vrh naših dužnosti, svaku u svoju pojedinačnu ulogu ali i zajedno mobilisane da reagujemo na različite načine na ove nepravde. Ostale smo složne i nismo oklevale da sprovodimo različite analize, iznosimo činjenice i reagujemo drugačije preko protesta, marševa i različitih debata kako bi javno diskutovale o ovim nepravdama. Želela bih da istaknem i posebnu ulogu i saradnju i senzibilizaciju medija, koji su aktivno izveštavali o ovim nepravdama ili različitim povredama identifikovanim tokom ove godine.

Biti deo Mreže Žena Kosova je zapravo misija i čvrsto verujem da svojim radom i voljom svakog dana dokazujemo da smo deo mreže, preko koje ćemo nastaviti da se pojedinačno i kolektivno mobilišemo za realizaciju misije stvaranja ravnopravnog društva, u kojem je svako u mogućnosti da svoj stvarni doprinos za razvoj svoje zemlje. To i naše angažovanje čini nezamenjivom misiju da pružimo mogućnost brojnim ženama i devojkama. Društvo sa mogućnošću razvoja i mogućnošću realizacije potencijala svakog pojedinca, neometano nasiljem, diskriminacijom u zapošljavanju ili i u odlučivanju, ostaje naša zajednička misija.

Osoblje Mreže, sa 141 organizacijom članicom i članicama Odbora, svakodnevno omogućava sprovođenje rada sa puno volje, energije i ambicija, u cilju eliminisanja seksističkih osobina i uspostavljanja ravnopravnog društva. Mreža žena je podržana i nastavlja da sarađuje sa različitim institucionalnim partnerima, sektorom civilnog društva i različitim međunarodnim organizacijama, u cilju priznavanja aktivne uloge žena i devojaka Kosova u različite procese izgradnje države, uključujući i predstavljanje na različite regionalne i međunarodne inicijative.

Između ostalog, ove godine se nalazimo pred završnom fazom veoma uspešnog sprovođenja Strategije MŽK-a 2015-2018. Zasluga ovog uspeha ide vama, svakoj članici Mreže. sada je vreme da gledamo napred ka sprovođenju nove Strategije 2019-2022. Ova nova i ambiciozna strategija opisuje strateške vizije, konkretne aktivnosti i pokazatelje koji će pomoći članice Mreže da realizuju svoje ciljeve ka omogućavanju ravnopravnih mogućnosti za sve građane Kosova. Proces izrade ove strategije nam je pružio mogućnost da istaknemo uspehe i poteškoće sa kojima smo se suočavali u prošlosti. Istovremeno

nam omogućavajući definisanje vizije i budućih ciljeva, uporedo sa promenama i novim potrebama koje su se pojavile. Konsultativni proces ka finalizaciji ove strategije je istakao potrebu MŽK-a da se fokusira na neke oblasti. Oblasti uključene u ovu strategiju su: I) jačanje feminističkog pokreta na Kosovu; II) žene u politici i odlučiavnju; III) prava žena na zdravstevnu zaštitu; IV) život bez rodno zasnovanog nasilja; V) ekonomsko osnaživanje žena i VI) kvalitetno i jednakobrazovanje. Sada samo treba da zajedno nastavimo sa ovim radom, do potpune realizacije aktivnosti predviđenih novom četvorogodišnjom Strategijom MŽK-a.

Još jednom vam iskreno čestitam na napornom radu tokom 2018. godine. Istovremeno iskorišćavajući priliku da vam poželim prijatan rad, energiju i brojne uspehe u 2019. godini.

Srdačno,

Ariana Qosaj - Mustafa

UVOD

Naša vizija

Mreža žena Kosova (MŽK) predviđa da u državi Kosovo žene i muškarci budu ravnopravni i imaju jednake mogućnosti za obrazovanje, zapošljavanje, učešće u politici, zdravstvenu zaštitu i život bez nasilja.

Naša misija

Misija Mreže je da podrži, zaštiti i promoviše prava i interes žena i devojaka širom Kosova, bez obzira na njihova politička uverenja, veru, starost, nivo obrazovanja, seksualnu orientaciju i sposobnosti. MŽK ispunjava svoju misiju kroz razmenu iskustva i informacija, partnerstava i umrežavanja, istraživanja, zagovaranja i usluga.

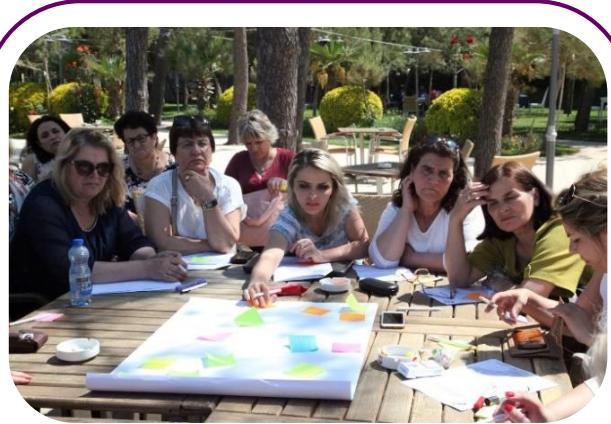
Naša strategija

Da bi ostvarila svoju viziju i misiju, MŽK ima Strategiju za period 2015-2018. (dostupna na našoj internet stranici). Svrha ove strategije je rukovođenje radom MŽK tokom ovog perioda. Strategija je izrađena 2014. godine sa podacima organizacija članica mreže, upravnih odbora, partnera i drugih relevantnih zainteresovanih strana. Ova strategija MŽK ima pet programske oblasti: i) Podizanje kapaciteta MŽK; ii) Žene u politici i donošenju odluka; iii) Ženska prava u zdravstvenoj zaštiti; iv) Program protiv rodno zasnovanog nasilja; i v) Ekonomsko jačanje žena.

Ovaj izveštaj predstavlja postignuća u svakoj od pomenutih oblasti u 2018. Početkom 2018. godine, MŽK je započela planiranje i izrađivanje nove strategije MŽK za 2019-2022. kroz dvodnevni

sastanak sa svojim članovima u aprilu. Nakon prikupljanja podataka i doprinosom članica za dopunu Strategije, MŽK je održala svoj drugi sastanak u novembru, na kome je, zajedno sa ključnim članicama i saradnicima, finalizirala Strategiju koja će biti usvojena na godišnjoj skupštini članova 15. decembra u Prištini. Skupština članica MŽK odlučila je da su programi Strategije MŽK za 2019-2022. godine sledeće: i) Jačanje feminističkog pokreta na Kosovu; II) Žene u politici i donošenju odluka; III) Ženska prava u zdravstvenoj zaštiti; IV) Život bez rodno zasnovanog nasilja; V) Kvalitetno obrazovanje jednakost za sve; i VI) Poboljšanje pristupa obrazovanju.

Članice MŽK planiraju i izrađuju novu Strategiju MŽK za 2019-2022. u Draču.

O godišnjem izveštaju MŽK-a

Mreža svake godine izveštava svojim članovima, partnerima i prijateljima o napretku u ostvarivanju strateških ciljeva. Ovaj izveštaj sadrži informacije o aktivnostima MŽK od 1. januara 2018. do 30. decembra 2018. godine. Ovaj izveštaj je podeljen na pet delova prema dugoročnim ciljevima i programima mreže:

- Podizanje kapaciteta programa MŽK-a;
- Podrška učešću žena u politici i donošenju odluka;
- Poboljšanje pristupa žena kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti;
- Smanjenje rodno zasnovanog nasilja;
- Unapređenje ekonomskog jačanja žena.

Ovaj izveštaj predstavlja dostignuća i rezultate za 2018. godinu u vezi sa svakim od ovih programa. Postignuća cele strategije za 2015. do 2018. godine su takođe predstavljena. Sledeći delovi sadrže informacije o napretku koji je postignut prema svakom cilju i očekivanom ishodu samo za 2018. godinu. Izveštaj takođe sadrži informacije o finansijama, podržavaocima, Odboru direktora, Savetodavnom odboru, osoblju, pripravnicima, dobrovoljcima, članovima i korisnicima grantova.

PODIZANJE KAPACITETA MŽK

Glavni cilj programa za podizanje kapaciteta MŽK-a jeste postojanje održivog pokreta žena na Kosovu. Pokazatelj koji pokazuje da je MŽK postigla napredak u postizanju ovog cilja je da je MŽK sprovela najmanje 88% svoje Strategije za 2015.-2018. godinu.

Dalje, broj pojedinačnih podržavaoca MŽK-a se povećao sa 59 na 79; devojke i momci su preduzeli 10 inicijativa za podršku ženskog pokretu, što ukazuje na to da buduće generacije imaju kapacitet da nastave sa ovim pokretom. Članice MŽK i članice lobija za rodnu ravnopravnost na Kosovu nastavili su da budu aktivni i glasni.

MŽK je 2018. godine imala sledeće ciljeve i rezultate, koji su doprineli postizanju ciljeva ovog programa.

Povećana je solidarnost među organizacijama žena na Kosovu

Iskustvo MŽK-a pokazuje da je podrška i očuvanje solidarnosti među organizacijama žena od ključnog značaja za izgradnju održivog pokreta žena. MŽK je postigla ovaj rezultat, demonstriran kroz 32 partnerstava, koalicija i zajedničkih inicijativa u 2018. godini dok je 90 od 2015. godine, kao i kroz postizanje očekivanih rezultata navedenih u nastavku.

Članice MŽK-a su upoznate sa inicijativama ostalih članova, sa aktivnostima MŽK-a, mogućnostima finansiranja i drugim informacijama

MŽK je organizovala tri redovna tromesečna sastanka, preko kojih je 234 različitih članova, partnera i pristalica razmenilo informacije i informisani su o tekućim aktivnostima MŽK-a i drugih organizacija. Od 2015.

godine na redovnim sastancima članova učestvovalo je ukupno 1.053 žena i muškaraca.

Tokom sastanaka, članice MŽK-a su odigrale važnu ulogu u saradnji u pravcu sprovođenja strategije MŽK, kao i praćenja i ocene rada MŽK-a.

Više devojaka i momaka aktivista uključenih u pokret žena

MŽK je podelila informacije na Facebook stranici FemACT-a, pokušavajući da uključi devojke i momke u različite aktivnosti. Ove godine, MŽK je uključila ukupno 269 devojčica i momaka kroz MŽK ili kroz aktivnosti, a od 2015. godine MŽK je uključila ukupno 2.867 mladih u MŽK. To im je omogućilo da postanu vešti u organizovanju, istraživanju, zagovaranju, rodnoj integraciji u zagovaranju ljudskih prava, praćenju sudskih

Članice MŽK tokom tromesečnog sastanka članstva, održanog juna u Prištini

pitanja i upoznavanju sa pitanjima i problemima sa kojima se suočavaju žene na Kosovu ka unapređivanju rodne ravnopravnosti.

Jačanje međuetničkog razumevanja i saradnje između pojedinaca i grupa civilnog društva

MŽK je uključena u najmanje 18 međuetničkih inicijativa u 2018. godini. Pored izgradnje saradnje kroz redovne sastanke MŽK-a i zajedničke zagovaračke inicijative, MŽK je pružila mogućnosti za međuetničku saradnju organizacijama koje primaju donacije kroz Fond Žena Kosova i njihove korisnike.

MŽK je takođe učestvovala u nekoliko međuetničkih koalicija i partnerstava, uključujući: novu regionalnu koaliciju finansiranu od strane EU za rešavanje rodne diskriminacije na radu; regionalna koalicija protiv femicida; regionalna zajednička zagovaračka inicijativa koja se odnosi na nacrt parlamentarne rezolucije EU o rodnoj ravnopravnosti na Zapadnom Balkanu; regionalni zajednički rad i zagovaranje vezano za finansiranje pružalaca usluga za podršku ženama koje su pretrpele rodno zasnovano nasilje; Regionalna koalicija za istraživanje i pružanje preporuka za poboljšanje finansiranja organizacija i pokreta žena; globalna inicijativa za stvaranje feminističkih strategija; zajedničko zagovaranje sa drugim grupama žena za zaštitu prava u regionu u cilju sprovođenja EU GAP-a; i diskusije za identifikaciju zajedničkih ciljeva i pokazatelja u cilju sprovođenja GAP II na Kosovu sa ženama i muškarcima u severnoj Mitrovici.

Poboljšan je organizacioni kapacitet MŽK-a i njenih članova ka zagovaranju i dugoročnoj održivosti mreže

Održivi pokret žena ne može postajati bez članova koji drže u životu pokret. Stoga, MŽK stalno podržava svoje članove u unapređenju njihovih kapaciteta. Kroz mentorske sastanke i Fond žena Kosova, MŽK je podržala svoje članice, 2018. godine MŽK je započela sa procenom organizacionih kapaciteta i zagovaranja organizacije (OACA). Ovaj metodologija kreirana od strate USAIDA-a i East-West Menadžmenta se koristila širom sveta za procenu i podizanje kapaciteta OCD-a i kapaciteta organizacija za zagovaranja i njihovu sposobnost da sprovedu efikasno zagovaranje. Procena se koristi za identifikaciju jakih tačaka koje kasnije informišu polja na kojima OCD može ojačati svoje kapacitete U 2018. OACA je razvijena sa devet organizacija članica MŽK-a.

Rad MŽK-a i njenih najvidljivijih članova kod potencijalnih partnera, aktivistkinja žena na međunarodnom nivou i potencijalnih pristalica

MŽK je redovno promovisala rad svojih članova na internet stranici MŽK-a, na Facebook stranici i mesečnom elektronskom biltenu Glas Kosovskih Žena. MŽK je povećala broj pratioca na Facebook-u od 16.498 koliko ih je bilo u 2017. godini na 18,018 u 2018. godini. Facebook stranica MŽK-a povezana sa "FemACT"-om ima 787 pratioca. MŽK takođe upravlja stranicom Lobija za rodnu ravnopravnost, koja sada ima 1,953 pratioca. Takođe, MŽK nastavlja da koristi i druge društvene medije kao što su Twitter, u kojem je broj pratioca porastao od 647 na 780 i na Instagramu, gde je broj pratioca porastao sa 1,101

na 1,279 Ove godine MŽK je imala 189,703 posetilaca na internet stranici; 56,613 sesija; i 35,972 korisnika. MŽK je redovno pisala članke za svoje članove u mesečnom biltenu Zéri i Grave Kosovare koji čita 530 ljudi širom sveta. MŽK je tokom 2018. godine imala 163 medijskih pokrića uključujući članke i TV prikazivanja i dostavila je 26 reagovanja/saopštenja za medije:

1. Mreža žena Kosova podržava Predsednicu Jahjaga (6. februar)
2. MŽK reaguje nakon oslobađanja glavnog optuženog za ubistvo Donjeta Pajaziti (6. mart)
3. MŽK objavljuje izveštaj: Sa reči na dela? (9. i 12. mart)
4. Zajedničko saopštenje: GSBGJ reaguje u vezi sa sadašnjim promenama u dopuni Krivičnog zakonika (16. mart)
5. MŽK zahteva hitno otkrivanje slučaja Antigona Morina (19. mart)
6. OCD reaguju o deportaciji šest turskih građana 'gylenista' sa Kosova (1. april)
7. MŽK osuđuje pretnju koju je službenik RKV "Gjakova" Bujar Kokalla uputio poslanici Mimoza Kusari-Lila (13. april)
8. Društvo alarmisano zbog slučajeva nasilja nad ženama (16. april)
9. MŽK je zabrinuta odlukom Predsednika za jednog od pomilovanih (24. april)
10. Advokat Bytyqi traži izuzeće sudije Shabani (22. maj)
11. Žene u politici dizajniraju strategije za jačanje učešća žena u politici i donošenju odluka na Kosovu (13. jun)

12. MŽK traži uključivanje specifične definicije o nasilju u porodici u izmenama /dopunama Krivičnog zakonika (14. jun)
13. Ujedinjuju se žene: osnovana je Koalicija za ravnopravnost (22. jun)
14. #PravdazaAntigonu (10. jul)
15. MŽK reaguje zbog ubistva u Đakovici: Država zakazala u zaštiti žena i dece (8. avgust)
16. MŽK reaguje zbog ubistva u Đakovici: Još koliko ubijenih žena? (20. avgust)
17. #PravdazaDonjetu (7. septembar)
18. Uloga žene se i dalje potcenjuje od strane političara (12. septembar)
19. Lansiranje rodne analize Kosova (2. oktobar)
20. Fond Žena Kosova će izdvojiti 47.992€ za 14 ženskih organizacija (26. i 29. oktobar)
21. MŽK reaguje zbog niske kazne za Nrecaja (2. novembar)
22. Koalicija za ravnopravnost diskutuje: "Feministička Vlada Kosova. Kada?" (9. novembar)
23. Predsednik skupštine Republike Kosovo tretira žene kao objekte (20. novembar)
24. Završava se suđenje za slučaj Antigone (29. novembar)
25. Pismo poslanicima Skupštine Kosova (7. decembar)
26. MŽK organizuje 16. godišnju skupštinu članica (14. decembar)

MŽK se potrudila da prevede i omogući sve publikacije i mnoge informacije tri jezika: albanskom, engleskom i srpskom jeziku.

Članice MŽK-a su osposobljene da prikupe sredstva kako bi planirali efektivnije, kako bi rukovodile organizacijama i preduzimali efektivnije inicijative zagovaranja

Tokom ove godine, MŽK je preko Fonda žena Kosova (FŽK) izdvojila ukupno 12 grantova za 14 svojih organizacija članica. Od toga, dva granta u Partnerstvu za promene (do 8.000 €) dodeljeno je za četiri organizacije koje će ih sprovesti u partnerstvu, i 10 grantova individualnih zagovaranja (do 4.000 €) dodeljeno je organizacijama pojedinačno. Ove godine FŽK je podržana od Austrijske agencije za razvoj (ADA) iznosom od 47,992 €.

Grantovi u partnerstvu za promene i ranije su povećali saradnju među organizacijama članicama, omogućavajući organizacijama iz različitih regiona Kosova da udruže snage i da jači vrše zajedničko zagovaranje. Očekuje se da će se takve saradnje nastaviti kroz ove grantove. Na primer, Medica Kosovo u partnerstvu sa organizacijom Kolevka Osmeha razvija inicijativu "Korišćenje pristupa zasnovanog na zajednici i traumi za poboljšanje pristupa preživelih od seksualnog nasilja tokom rata tokom procesa priznavanja njihovog statusa".

MŽK preko Fonda Žena Kosova podelila je ukupno 12 grantova za 14 svojih organizacija članica u iznosu od 47,992€.

Dok, Dera e Hapur u partnerstvu sa organizacijom Ruka Ruci razvijaju inicijativu "Šta donosi sutrašnjica sa mnom!" Osim ove dve inicijative u partnerstvu, inicijative podržane od MŽK koje će nastaviti u u 2019. godini su:

- Organizacija lica sa mišćnom distrofijom na Kosovu sa inicijativom "Zdravlje za sve";
- Udruženje žena "Aureola" sa inicijativom "Unapređenje Zakona o nasleđu";
- Udruženje babica Kosova sa inicijativom "Jačanje uloge profesionalne službe babica";
- Udruženje lica sa ograničenim sposobnostima u Mitrovici - Handikos Mitrovica sa inicijativom "Depresija kod majki dece sa ograničenim sposobnostima i kod lica sa ograničenom sposobnostima";
- Psihoterapeuti u akciji sa inicijativom "Unapređenje palijativne nege na Kosovu i podizanje svesti zajednice za ljude sa posebnim potrebama";
- Luna sa inicijativom "Promovisanje i podržavanje prava žena - protiv rodno zasnovanog nasilja";
- Savremena žena sa inicijativom "Stigma društva o seksualnosti";
- Alijansa žena za integraciju sa inicijativom "Podizanje svesti žena Romkinja, Aškalija i Egipćanki u opštini Uroševac i Lipljan o njihovom zdravlju";
- Centar za zaštitu žene i deteta (QMGF) "Raba Voca" sa inicijativom "Roditeljski odmor kao budući model na Kosovu";
- Udruženje žena farmera "Mala Kruša" sa inicijativom "Podrška žena u menopauzi";

Prilog I. Sadrži spisak svih dodeljenih gratnova od FŽK u 2018. godini i očekivane rezultate.

Od jeseni 2012. do 31. decembra 2017. godine, kao rezultat inicijativa različitih članiva MŽK, imalo je korist 19,564 lica. Takođe, 2018. godine, članice osoblja MŽK-a pružile su 253 mentorske sesije putem e-maila, telefona i pojedinačnih sastanaka za korisnike FŽK grantova. Komisija za razmatranje grantova, sastavljena od pet članica takođe je doprinela unapređenju kapaciteta članova, razmatranjem svake aplikacije i pružanjem praktičnih saveta. Ovo je pomoglo članovima MŽK-a da podnesu bolje aplikacije FŽK-u i drugim donatorima.

Kapaciteti osoblja MŽK su povećani

MŽK je tokom 2018. godine nastavila da pruža priliku članovima svog osoblja da povećaju svoje kapacitete, u odnosu sa: veštinama zagovaranja na evropskom nivou, integracijom rodne perspektive u dokumentima instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA), rodnom analizom, uključivanju životne sredine i sprovođenju novog ponovo razmotrenog sistema za upravljanje uticajem na životnu sredinu, rodom i socijalni uticaj, feminizmom, unutrašnjom administrativnom organizacijom, zagovaračkim strategijama, metodologijama organizacione procene, vještinama intervjujsanja; pisanjem konceptualnih

radova; pisanjem strategija zagovaranja; pisanjem izveštaja; nadgledanjem i ocenjivanjem; istraživačkim metodama; odabirom uzoraka; i veštinama javnog govora.

Poboljšala se klima finansiranja za organizacije za prava žena

Iako se neke inicijative zagovaranja mogu preduzeti na dobrovoljnoj osnovi, organizacije civilnog društva (OCD) kojima rukovode žene još uvek imaju potrebe za različitim izvorima u mnogim aspektima njihovog važnog rada. Održiv aktivizam o pravima žena zahteva finansijske resurse i MŽK će nastaviti svoje napore u cilju mobilisanja dovoljnih izvora od domaćih i međunarodnih aktera kako bi podržali pokret žena na Kosovu i šire. Na primer, što se tiče izveštaja [“Mind the GAP”](#), u [smislu Akcionog plana EU II](#), MŽK je preduzela nekoliko sastanaka zagovaranja širom Zapadnog Balkana i Brisela, radi zagovaranja kod EU za poboljšanje podrške različitim organizacijama o pravima žena.

Poboljšanje institucionalnog i javnog podizanja svesti o značaju poreskih dobitaka radi podržavanja značajnog rada grupa za prava žena

Zbog promena koje se tiču pravnog okvira za civilno društvo, MŽK nije mogla raditi na ovom pitanju u 2018. godini. Umesto toga, MŽK se pridružila i podržala druge napore zagovaranja rukovođene od Kosovske Fondacije za civilno društvo.

Sproveden je plan MŽK-a za podizanje fondova

Uprkos nekim izazovima, MŽK je nastavila sa prikupljanjem sredstava tokom 2018. godine i uspela je da obezbedi većinu finansijskih sredstava koja su potrebna za napredak u sprovođenju strategije .

ŽENE U POLITICI I DONOŠENJU ODLUKA

Dugoročni cilj ovog programa je da žene aktivno učestvuju u politici i donošenju odluka na opštinskom i centralnom nivou. MŽK je ostvarila napredak u ostvarivanju ovog cilja, što se vidi iz činjenice da je tokom 2018. godine promenjeno 14 politika; ukupno, pošto je MŽK počela da prati ove informacije, MŽK, njeni članovi i Lobi za rodnu ravnopravnost uspešno su zagovarali 151 promenu politike u pravcu poboljšanja života žena i devojaka na lokalnom i nacionalnom nivou. Štaviše, zagovaranje MŽK-a i izgradnja kapaciteta, zajedno sa naporima institucija, doprinijelo je povećanju korišćenja budžetskih organizacija u pogledu rodno osjetljivog budžetiranja, sa brojem opština i ministarstava koji koriste rodno odgovorno budžetiranje sa dva u 2014. na 63 (od 94) . Napredak ka ovom dugoročnom cilju je u nastavku ilustruju ka postizanjuopštег cilja.

Povećati i poboljšati učešće žena u politici i donošenju odluka na opštinskom i centralnom nivou prema Zakonu o ravnopravnosti polova.

Preko Fonda žena Kosova, članice MŽK-a povećali su broj različitih žena koje učestvuju u politici i procesima donošenja odluka sa 183 u 2014. godini na 1.428 do 2018. godine. Osim toga, tokom 2018. godine organizovano je 150 sastanaka organizacija za ženska prava i zvaničnicima koji zagovaraju prioritete žena.. MŽK je tokom 2018. godine doprinela ostvarenju ovog cilja kroz rezultate koji su navedeni u nastavku.

Dana 22. juna 2018. godine osnovana je Koalicija za ravnopravnost koja se sastoji od žena u politici sa centralnog i lokalnog nivoa i nevladinih organizacija pod vodstvom žena koje podržavaju i osnažuju jedna drugu u poboljšanju položaja žena u politici, donošenju odluka i unapređenju rodne ravnopravnosti na Kosovu.

Grupe zagovaranja za rodnu ravnopravnost osnovane i funkcionalne u 26 opština i na nacionalnom nivou

U 2014. godini članice Grupe zagovaranja za rodnu ravnopravnost (GZRR) su osnovali Lobi za rodnu ravnopravnost na Kosovu (Lobi). Članovi su odlučili da i muškarci i mladići koji podržavaju jednaka prava mogu se pridružiti ovoj grupi. Trenutno, grupe za lobiranje su funkcionalne u 26 opština. Broj angažovanih žena se povećao sa 400 u 2015. na 1.262 u 2018. Zajedno, oni su preduzeli 78 inicijativa javnog zagovaranja na opštinskom i nacionalnom nivou 2018. godine, doprinoseći 14 promjena politika.

Dana 12. aprila 2018. godine, žene iz Suve Reke su bile domaćini sastanka Lobija. Tema ovog skupa bila je "Solidarnost među ženama i put do pozicija za donošenja odluka". Na ovom sastanku učestvovalo je više od 70 žena i devojaka, uključujući službenike rodne ravnopravnosti, odbornike opštinskih skupština i predstavnike organizacija članica MŽK iz različitih opština članovi osoblja MŽK.

Dana 13. juna 2018. godine ambasadorka Nataliya Apostolova, šef

Ambasadorka Nataliya Apostolova u svom govoru je istakla značaj uloge žene, posebno žene u politici kao i šta možemo učiniti za unapređenje položaja žene doprinoseći tako postizanju rodne ravnopravnosti. Između ostalog, Ambasadorka Aposotolova je rekla da "Jedan ključni aspekt solidarnost. Ponekad nas društvo uči, da se kao žene, takmičimo jedna sa drugom, kako bi ponizile jedna drugu, kako bi spustile jedna drugu dole. Mi moramo da zaustavimo taj začarani krug. Kada se skupimo i budemo zajedno onda smo mi jače i činimo veće promene".

Kancelarije EU na Kosovu i specijalni predstavnik EU, MŽK i Lobi zajedno su organizovali prvi sastanak sa ženama u politici, poslanicima, ženama odbornicama u opštinskim skupštinama i službenicama za rodnu ravnopravnost. Sastanak, kojem su prisustvovale 73 žene, održan je u cilju planiranja i davanja ideja o strategijama za unapređenje i jačanje uticaja žena političara učešće u procesima donošenja odluka na Kosovu.

Ovo je dovelo do drugog sastanka 22. juna 2018. godine, na kojem je bilo 96 žena u politici na centralnom i lokalnom nivou, nevladine organizacije rukovođene od žena i žena aktivistkinja koje rade na poboljšanju položaja žena u politici, osnovale su Koaliciju za ravnopravnost. Učesnice su se obavezale da će raditi na ispunjenju misije i zajedničke vizije za jačanje i unapređivanje položaja žena u politici i donošenju odluka i postizanju rodne ravnopravnosti na Kosovu, bez obzira na političke preferencije, pol, starost, etničku pripadnost, sposobnost, religiju, geografski položaj, nivo obrazovanja ili društveno-ekonomski status.

Dana 7. novembra, MŽK je organizovala treći sastanak Koalicije za ravnopravnost "Feministička Vlada Kosova. Kada?", na kojem su učestvovale 92 žene u politici, organizacije kojima rukovode žene i žene aktivistkinje.

Prisutni su razgovarali o izazovima, strategiji i solidarnosti koja bi trebalo da dovede do ostvarivanje cilja da na Kosovu bude postavljena feministička vlada.

“Nijedna žena ne bi bila pomenuta u istoriji da one nisu bile ujedinjene u svojim ciljevima”, rekla je Predsednica Republike Kosovo, gospođa Atifete Jahjaga na sastanku osnivanja Koalicije.

Podizanje kapaciteta žena u politici radi zagovaranja daljih prioriteta žena

Navedeni sastanci su dodatno unapredili kapacitete žena u politici kako bi zagovarale prioritete žena pružanjem primera najboljih praksi i poboljšanjem njihovih veština zagovaranja.

Od 2015. godine, Izvršna direktorka MŽK, Igballe Rogova, održala je 1141 mentorskih sesija sa grupama za lobiranje širom Kosova, kroz posete opštinama ili putem telefonskih poziva, dok je tokom 2018. godine održala 480 mentorskih sesija. Ove sesije su služile da osnaže članove Lobija u njihovom zagovaranju za prava žena i rodne ravnopravnosti. Važno je napomenuti da MŽK ne vidi ili tretira članove Lobija kao članove političkih partija, već kao rukovodioce u svojim opštinama. Izvršna direktorka MŽK je takođe učestvovala na događajima, promovisala je njihove inicijative, podržala ih je u njihovim inicijativama za zagovaranje pridruživanjem na sastancima sa lokalnim službenicima u vezi različitih pitanja i pružanju pomoći u prevazilaženju izazova tokom planiranih zagovaranja u pravcu rodne ravnopravnosti.

Povećanje podizanja svesti o značaju približavanja Zakona o rodnoj ravnopravnosti i izbornih zakona

Ove godine, MŽK je nastavila zalaganje za značaj približavanja Zakona o rodnoj ravnopravnosti sa važećim izbornim zakonima. Ovo je izvršeno kroz zagovaranje kod službenika na Kosovu, saradnjom sa službenicima EU.

Žene u politici, organizacije žena i žene birači komuniciraju i sarađuju više oko pitanja koje žene smatraju prioritetima

Sa Koalicijom za ravnopravnost, Lobijem i MŽK, žene političarke, žene civilnog društva i žena birača su sarađivale oko pitanja koja su im važna tokom 2018. godine. Lobi u bliskoj saradnji sa ženskim biračima iz njihovih opština, članicama Lobija zagovara pitanja koja žene smatraju prioritetima, kao na primer pristup zdravstvenoj zaštiti za majke i decu.

Pokrenuto zagovaranje za pitanja koja žene smatraju prioritetima

MŽK je u 2018. godini zagovarala za nekoliko promena u politikama. MŽK je učestvovala uvladinim radnim grupama i / ili je pružila komentare o zakonima i politikama koje će uticati na živote žena i devojaka. MŽK je podržala uključivanje rodne perspektive analizom nacrta javnih politika (zakona, administrativnih uputstva, strategija, akcionalih planova) iz perspektive polova i procenom potencijalnog uticaja koji mogu imati na muškarce, žene, devojke i mladiće. Politike koje je MŽK ponovo razmotrila tokom 2018. godine iz rodne perspektive i dostavila je sledeće podatke i preporuke:

1. Nacionalni program za sprovođenje sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (NPSSSP) 2018 – 2022.
2. Program Kosova za Rodnu Ravnopravnost
3. Izveštaj o napretku Kosova za 2019. godinu (državni izveštaj)
4. Krivični Zakonika Kosova br. 06/L-074

5. Pet dokumenata sektorskog planiranja IPA (vladavina prava, poljoprivreda, životna sredina, energetika, obrazovanje / zapošljavanje / socijalna politika)
6. 10 akcionalih dokumenata IPA-e (Energetika, Skupština Kosova, Stabilizacija zajednica/integracija izbeglica, Programi EU, Pravda, Šema za mlade, Obrazovanje, Životna sredina, Podrška novim inicijativama i vidljivost).

MŽK je takođe preduzela nekoliko sastanaka zagovaranja sa Ministarstvom za evropske integracije, resornim ministarstvima i službenicima EU na Kosovu i Briselu, tražeći bolju uključenost rodne perspektive u svoje programe, više konsultacija sa organizacijama za zaštitu prava žena u planiranju politika i dijaloga o politikama, kao i bolje konsultacije sa nacionalnim mehanizmima za rodnu ravnopravnost. Ovo uključuje nekoliko sastanaka zagovaranja na Kosovu, drugim zemljama Zapadnog Balkana, Švedskoj i Briselu, radi sprovođenja preporuka koje su proizašle iz izveštaja "[Mind the GAP](#)", koji je istraživan i izrađen od MŽK uz podršku Fondacije Kvinna till Kvinna .

POBOLJŠANJE PRISTUPA ŽENA KVALITETNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

Dugoročni cilj ovog programa je da žene imaju pristup kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti i sa pristupačnim troškovima. Iako MŽK ima jako limitirane izvore za portizanje ovoga opštег cilja ,MŽK je postigla napredak kao što to ilustruju sledeći ciljevi.

Javni službenici i zdravstvene institucije moraju biti odgovorniji u adresiranju povrede prava žena na zdravstvenu zaštitu.

Nakon objavlјivanja izveštaja MŽK "[Pristup zdravstvenoj zaštiti na Kosovu](#)" 2017. godine, MŽK je zajedno sa članovima uspostavila Zagovaračku grupu za zdravstvo (ZGZ). U okviru ZGZ-a, održano je nekoliko sastanaka sa članovima grupe, gde su takođe podeljene oblasti u kojima će se zagovarati. Deo ove grupe su: MŽA, Udrženje Kosovskih Babica, Udrženje Inicijative Žena, Inicijativa i Službenice za rodnu ravnopravnost u Ministarstvu zdravlja. Tokom 2018. godine, ZGZ je održao sastanke i zagovarao je funkcionalizaciju porodilišta na Kosovu.

U februaru ove godine, MŽK i Udrženje babica Kosova organizovali su okrugli sto zbog zatvaranja porodilišta na Kosovu, uzrocima njihovog zatvaranja i njihovu ponovnu funkcionalizaciju.

MŽK, i ove godine nastavlja da bude član Koalicije K10. za zdravlje i reproduktivna prava. Koalicija K10 osnovana je 2015 godine i sastoji se od MŽK-a, Akcije za majku i dete; Udrženje za obrazovanje i

razvoj zdravstva; Artpolis; Zdravlje za sve; Kosovski centar za borbu protiv karcinoma dojke – Jeta Vita; Kosovski Fond za stanovništvo; Kosovsko udružnje za promociju, unapređenje i zaštitu zdravlja adolescenata; Mreža vršnjačkih vaspitača; i Udruženje za prava pacijenata na Kosovu. Tokom ove godine, članovi su surađivali i izradili strategiju i akcioni plan ove koalicije.

Više žena i devojčica upoznatih sa svojim pravima i značaju pristupa zdravstvenoj zaštiti, više žena upoznatih kako otkriti znake raka

Za postizanje ovog cilja, MŽK je dodelila šest grantova za podršku članicama kroz FŽK. Njihove inicijative će nastaviti u 2019. godini.

Izvršiti istraživanje o dokumentovanju povreda prava žena u zdravstvenoj zaštiti

MŽK je istražila i lansirala izveštaj “[Pristup zdravstvenoj zaštiti na Kosovu](#)” u 2017. godini, i nastavljeno je zagovaranje kod relevantnih institucija za implementaciju proizašlih preporuka.

Više javnih službenika, žena, devojaka i muškaraca je upoznato u vezi prava žena u zdravstvenoj zaštiti i povrede njihovih prava

Koalicija K10 je doržana nekoliko otvorenih diskusija sa građanima o različitim temama u vezi prava i reproduktivnog zdravlja kao i sastanke sa skupštinskim odbornicima opštine Priština u vezi moguće saradnje na lokalnom nivou o seksualnom i reproduktivnom zdravlju.

Da više žena ima pristup kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti

Kroz uspešno zagovaranje ZGZ-a u Ministarstvu zdravlja, postignut je otvaranje porodilišta u Kačaniku. U međuvremenu, ZGZ nastavlja da zagovara u ovom ministarstvu o: zatvaranju porodilišta u drugim opštinama i negativnom uticaju na pristup žena zdravstvenoj zaštiti; značaj babice u pružanju zdravstvenih usluga u porodilištu i određivanje opisa radnih mesta babica; i bliskost zajednice sa pružaocima zdravstvenih usluga kroz decentralizaciju.

Dana 24. septembra K10 je organizovao otvorenu diksusiju sa temom odobrenje (Davanje odobrenja/saglasnosti za stupanje u seksualni odnos.

Žene i devojke su upoznate sa svojim pravima na zdravstvenu zaštitu i značaj pristupa zdravstvenoj zaštiti

Dana 20. oktobra, Kosovski centar za borbu protiv raka dojke Jeta Vita, već 11. put organizovao je kulturno-informativnu manifestaciju, na kojoj su mnogi građani marširali zajedno sa motom organizacije: "Rano otkrići =opstanak" radi izražavanja solidarnosti i podizanja svesti o raku dojke u kosovskom društvu.

"Kao rezultat zagovaranja kojeg smo izvršili u Ministarstvu zdravlja ponovo je funkcionalizovano porodilište u Kačaniku i sada žene i devojke u ovom regionu imaju mogućnost da izvrše ginekološke pregledе bez potrebe da putuju u druge gradove kao što se to do sada događalo,"

Rekla je Magbule Elezi iz Udrženja babica Kosova.

Dana, 20. oktobra Jeta Vita je organizovala marš "Rano
otkriće-opstanak" radi iskazivanja solidarnosti i povećanja
podizanja svesti o raku dojke u kosovskom društву

ŽIVOT BEZ RODNO ZASNOVANOG NASILJA

Dugoročni cilj ovog programa je da žene i devojke žive bez rodno zasnovanog nasilja. MŽK je postigla uspeh u pravcu ispunjenja ovog cilja kao što je ilustrovano sledećim dostignućima i rezultatima.

Poboljšati sprovođenje zakonskog okvira nasilja u porodici, uključujući institucionalne odgovore za pomoć licima koja su pretrpela nasilje

U martu, MŽK je objavila izveštaj "S reči na dela", Izveštaj kojim se ocenjuje stepen do kojeg se pravni okvir sprovodi u rešavanju rodno zasnovanog nasilja, kao i znanje institucionalnih predstavnika o njihovim dužnostima i odgovornostima za sprovođenje pravnog okvira. Izveštaj navodi da i dalje postoje određeni nedostaci u tretirajući rodno zasnovanog nasilja od strane institucija.

Još jedan indikator progresa na putu ka ispunjenju ovog cilja je činjenica da je krivični zakon promenjen i sada uključuje nasilje i porodici i seksualno nasilje, oslanjajući se na preporuke MRŽ i ostalih ciljnih grupa i zagovaranje (pogledati u nastavku).

Postoje izveštaji koji prate sprovođenje zakonskog okvira o nasilju u porodici, kao i povećano podizanje svesti o pravnom okviru i prostiranju nasilja u porodici

Nakon intervjuisanja preko 80 predstavnika institucija i praćenjem 179 slučaja koji su upućeni institucijama radi adresiranja rodno zasnovanog nasilja, sprovedenih 2017. godine, MŽK je ove godine pokrenula izveštaj "Sa reči na dela". U ovom izveštaju su rezimirani nalazi iz praćenja MŽK i date su posebne preporuke za svaku instituciju radi adresiranja rodno zasnovanog nasilja. Tokom objavljivanja izveštaja, bili su prisutni glavni akteri i institucije gde je zagovarano za implementaciju preporuka navedenih u ovom izveštaju.

Takođe tokom ove godine, MŽK je potpisala Sporazum o saradnji sa Sudskim savetom Kosova u cilju praćenja slučajeva rodno zasnovanog nasilja. Od oktobra 2018. godine, MŽK je uspela da pregleda dokumente iz 161 slučaja iz arhive Osnovnog suda u Prištini, odjeljenja za teška krivična djela. U narednoj godini, MŽK će nastaviti sa praćenjem ostalih slučajeva i objaviće nalaze iz procesa praćenja.

Sa lansiranja izveštaja "Sa reči na dela?" sa leve na desnu stranu: Biljana Rexhic, Sevdije Morina, Naim Qelaj, Ariana Qosaj-Mustafa, Igballe Rogova, Arsim Aziri, Adile Basha

Institucije i drugi akteri su upoznati sa stepenom pod kojim je sproveden zakonski okvir za nasilje u porodici

Nakon lasniranja izveštaja "Sa reči na dela?", MŽK je održala sastanke sa 7 predstavnika institucija radi zagovaranja u vezi sa sprovodenjem zakonskog okvira o nasilju u porodici. Sastanci su održani sa predsedavajućim Sudskog saveta Kosova, šefom Jedinice protiv nasilja u porodici u Policiji Kosova, predstvincima skloništa, Advokatskom komorom i drugim relevantnim akterima. Ovi sastanci imali su za cilj da podrže institucije u poboljšanju njihovog rada u sprovodenju pravnog okvira za nasilje u porodici.

Tokom jula, MŽK je učestvovala na sastanku koji je organizovan od UN Women i European Women's Lobby, na kojem su se sastali sa aktivistima iz zapadnog Balkana i Turske, kako bi izradili tačke za zagovaranje. Planirano je da ove tačke budu predstavljene na Regionalnom forumu "Promocija i sprovodenje Istanbulske konvencije na zapadnom Balkanu i Turskoj.

Ariana Qosaj Mustafa, predsednica Odbora MŽK-a, obraća se građanima koji učestvuju na protestu održanom 10. avgusta u Đakovici.

MŽK je nastavila da informiše predstavnike EU na Kosovu i Briselu o institucionalnim nedostacima u sprovođenju zakonskog okvira o nasilju u porodici kako bi pružila podršku podsticanju institucija da preduzmu reforme.

Članice MŽK-a su angažovani u sprovođenju pravnog okvira o nasilju u porodici

MŽK je stalno sarađivala sa nekolikosvojih članica, pored drugih aktera, u zagovaranju za sprovođenje pravnog okvira. Preduzete su neke inicijative u saradnji sa skloništima, i ponuđeno je više obuka za podizanje kapaciteta u cilju striknog sprovođenja pravnog okvira u borbi protiv nasilja u porodici.

Štaviše, neke od članica MŽK bile su uključene u zagovaranju za sprovođenje pravnog okvira u svojim opštinama, posebno tokom 16 dana protiv nasilja nad ženama. Uz podršku MŽK, članice su organizovale protest #BollMo, u sedam različitih oština na Kosovu, u cilju podizanja javnog pritiska za adekvatan tretman slučajeva nasilja u porodici.

Deca žrtve Valbone Marku Nrecaj i njeni drugi članovi porodice učestvovali su na protestu koji je bilo održan 10. avgusta nakon ubistva nju i njenu čerku.

MŽK je nastavila da koristi strateške sudske postupke i nadgledanje kao način zagovaranja za poboljšanje sprovođenja pravnog okvira. Tokom ove godine, MŽK je pomogla porodici pokojne Antigona Morina, koju je zadesila smrt zbog nemara njenog supruga Hilmi Zena, suprug pokojne, nakon pravne pomoći pružene od MŽK-a, osuđen je na 2 godine zatvora.

Čak i ove godine, MŽK nastavlja da bude deo Grupe za bezbednost polova, grupe koja se sastoji od brojnih zainteresovanih strana sa kojima je MŽK saradivala u zagovaranju za poboljšanje sprovođenja relevantnog pravnog okvira. Ovo uključuje zagovaranje za sprovođenje Strategije i Akcionog nacionalnog plana za zaštitu od nasilja u porodici 2016-2020. Takođe tokom ove godine, MŽK je učestvovala u nekoliko radnih grupa koje je organizovala Skupština Kosova u vezi sa finalizacijom definicije nasilja u porodici u nacrtu Krivičnog zakonika Republike Kosovo br. 06 /L-074.

10. avgusta u Đakovici je protestovano kako bi se reklo dosta ubistvu devojaka i žena!

Povećan je učinak i kvalitet usluga u skloništima, naročito u smislu rehabilitacije i reintegracije

MŽK je nastavila sa zagovaranjem za stabilno finansiranje skloništa kako na centralnom tako i na lokalnom nivou, kao i na poboljšanju praćenja kvaliteta usluga. Takođe, MŽK je mentorisala dve novimenovana rukovodioca u Prištini i Južnoj Mitrovici, koje su se od ove godine učlanile u MŽK. Takođe, mentorisan je proces otvaranja skloništa za žene i devojke srpske, žrtve nasilja u porodici u opštini Novo Brdo od strane MŽK, koja nastavlja zagovarati za otvaranje sigurnih kuća u severnom Kosovu.

Povećano je podizanje svesti i pažnja među službenicima i građanima u vezi sa tretmanom rodno zasnovanog nasilja, uključujući nasilje u porodici, silovanje i seksualno uznenimiravanje

Generalno, najmanje četiri od preporuka istraživanja MŽK-a sprovedene su samo tokom 2018. godine. MŽK je imala više od 92 pismenih podnesaka, TV i platformi društvenih medija, kako bi podelili poruku za zaustavljanje nasilja u porodici i podizanja svesti među građanima o ovoj temi. MŽK je postigla napredak i u sledećim rezultatima.

Više informisanih građana o pravnom okviru i njihovim pravima, uključujući i muškarce

MŽK je organizovala razne proteste i reagovanja, pozivajući lokalne institucije da adresiraju rodno zasnovano nasilje u skladu sa lokalnim zakonima. Organizovani protesti su: "One Billion Rising"; "MARširamo ne Slavimo"; "#pravda za Antigonu; #pravda za Donjetu; kao i protest #Boll Mo koji je održan u sedam različitih opština. Generalno, oko 500 žena i muškaraca učestvovalo je u kampanjama podizanja svesti tokom 2018. godine. Dalje, preko FŽK-a, ove godine podržane su tri organizacije članice MŽK-a, čije će inicijative nastaviti u 2019. godini i doprineti podizanju svesti građana o pravnom okviru i njihovim pravima.

Nasilje u porodici i seksualno uznemiravanje postaju krivično delo tokom izmene /dopune krivičnog zakona nakon zagovaranja MŽK-a

Nakon uspešnog zagovaranja za uvođenje nasilja u porodici i seksualnog uznemiravanja u dopunjeni Krivični zakonik, ove godine MŽK je učestvovala na nekoliko sastanaka radne grupe za izmenu i dopunu Krivičnog zakonika. Na ovim sastancima, MŽK je svojom ekspertizom doprinela definisanju ova dva dela u novom Krivičnom zakonu, u skladu sa Istanbulskom konvencijom. U novembru su izglasane izmene i dopune Krivičnog zakonika, a od sada će nasilje u porodici i seksualno uznemiravanje biti krivična dela kažnjiva prema kaznama iz Krivičnog zakonika.

Izrađuju se politike i poboljšavaju procedue za tretman seksualnog uznemiravanja

Nakon zagovaranja MŽK-a za uvođenje seksualnog uznemiravanja kao krivičnog dela u Nacrtu krivičnog zakonika Republike Kosovo br. 06/L-074, predlog je usvojilo Ministarstvo pravde i Skupština Kosova. Do 2019. godine dopunjeni i izmenjeni Krivični zakonik će stupiti na snagu.

Takođe, u saradnji sa Univerzitetom u Prištini (UP) "Hasan Priština", MŽK Artpolis i Kosovski centar za rodne studije (KCRS), bili su deo radne grupe za izradu Uredbe i akcionog plana UP za izveštavanje i sprečavanje seksualnog uznemiravanja u UP. Od sledeće godine UP će imati funkcionalne mehanizme za adresiranje seksualnog uznemiravanja.

Učenici uče o seksualnom uznemiravanju i zakonskom okviru za rješavanje seksualnog uznemiravanja.

Fotografija: Artpolis

Uspostavljena je koordinacija između OCD koje predvode žene, javnih institucija i drugih radnih mesta u smislu uspostavljanja poboljšanih mehanizama za prijavljivanje i istraživanje slučajeva seksualnog uznemiravanja

Artpolis je održao radionicu "Adresiranje seksualnog uznemiravanja na univerzitetima", za podizanje svesti studenata i predavača UP o oblicima seksualnog uznemiravanja i zakonskog okvira za adresiranje problema seksualnog uznemiravanja.

MŽK je podržao studentske proteste koji su tražili smenu prorektorke koja je koristila seksistički jezik tokom medijske komunikacije o seksualnom uznemiravanju na univerzitetu.

Poboljšana je institucionalna i javna podrška licima koja su doživela seksualno nasilje tokom rata

U bliskoj saradnji sa organizacijama članicama MŽK-a, specijalizovanih za pružanje pomoći preživelim od seksualnog nasilja tokom rata, MŽK je nastavila da prati i sprovodi Zakon o statusu i pravima palih boraca, invalida, veterana, pripadnika Oslobodilačke vojske Kosova, civilnih žrtava i njihovih porodica, koji predviđaju pogodnosti za preživele od seksualnog nasilja. MŽK je podržala inicijative u cilju informisanja preživelih od nasilja o ovim koristima na koje one imaju pristup, zagovarajući da institucije imaju osjetljiviji pristup i pratila je da li žene realno imaju odgovarajuće uslove da apliciraju za ove beneficije u skladu sa procedurama apliciranja.

Poboljšano uključivanje MŽK-a i njenih članova u procesu pružanja institucionalne i javne podrške licima koja su tokom rata doživela seksualno nasilje

Organizacija članica MŽK-a, Kosovski centar za rehabilitaciju žrtava torture (KCRŽT), Medica Kosovo, Medica Đakovica i Centar za promociju ženskih prava uključeni su u pružanje pomoći ženama u potrazi za njihovim pravima za beneficije koje pruža država, kako je predviđeno navedenim zakonom.

PODRŠKA EKONOMSKOM JAČANJU ŽENA

Dugoročni cilj ovog programa je da žene i muškarci imaju jednak pristup mogućnostima zapošljavanja na Kosovu podržavajući poboljšanje prikladnijeg okruženja za rad žena. Tokom ove godine, MŽK je nastavila da bude deo radne grupe za izmenu Zakona o radu Kosova, gde se posebno zagovaralo za izmene članaka koji se odnose na napredak u sledećim ishodima.

Više žena obezbeđuje zaposlenje

MŽK je ostvarila napredak u pravcu ovog dugoročnog cilja da žene imaju jednak pristup mogućnostima zapošljavanja na Kosovu podržavajući poboljšanje prikladnijeg okruženja za rad žena. Tokom ove godine, MŽK je nastavila da bude deo radne grupe za izmenu Zakona o radu Kosova, gde se posebno zagovaralo za izmene članaka koji se odnose na

Tokom maja, Demokracia për Zhvillim (D4D), organizovala je dvodnevni sastanak na kojem su predstavljeni zajednički komentari na nacrt novog Zakona o Radu u Ministarstvu za Rad i Socijalnu Zaštitu (MRSŽ).

porodiljski odmor, dojenje i stvaranje odredbe koja određuje zajednički roditeljski odmor.

Istraživanje MŽK i drugim zainteresovanim stranaka, dokumentovalo je da rodna diskriminacija na tržištu rada negativno utiče na zapošljavanje žena na Kosovu. Iz tog razloga, početkom 2018. godine, MŽK je pokrenula regionalnu saradnju u borbi protiv ove pojave. MŽK zajedno sa Regionalnom koalicijom za adresiranje diskriminacije, sa partnerskim organizacijama iz Albanije, Severne Makedonije, Crne Gore, Srbije i Bosne i Hercegovine nastaviće saradnju u oblasti prava žena na radu u naredne tri godine, podržano od Evropske Unije i sufinansirano od Swedish Development Cooperation.

Glavne institucije i akteri koji su najviše svesni stepena rodne diskriminacije na radnom mestu na Kosovu i način njihovog adresiranja i poboljšanje institucionalnih kapaciteta i privatnog sektora za zapošljavanje žena

Kao deozagovaranja tokom procesa izmene Zakona o radu Kosova (vidi gore), MŽK je podigla svest različitih predstavnika institucija i privatnog sektora u vezi sa rodnom diskriminacijom na radnom mestu i zapošljavanju žena.

Takođe, kroz regionalnu saradnju za adresiranje diskriminacije u 2018. godini sprovela je istraživanjekoje, između ostalog, meri stavove i svest glavnih aktera, posebno predstavnika javnih institucija, koji imaju zakonsku odgovornost svake vrste u oblasti rodne diskriminacije. Podaci iz ovih intervjua analizirani su i uključeni u prvi nacrt izveštaja, pravna analiza i analiza politika koji će biti objavljen početkom 2019. godine. Istraživanje će pružiti osnovne podatke, kao i informisati buduće aktivnosti podizanja svijesti i zagovaranja u vezi sa rješavanjem diskriminacije na osnovu pola na Kosovu i u regionu.

Više pristupačnijih mogućnosti na raspolaganju za brigu o deci

MŽK je nastavila da zagovara u Vladi otvaranje više objekata za brigu o deci ili predškolske ustanove koje su pristupačnije i lako dostupne, uključujući i podsticanje EU da to pitanje pokrene u Izveštaju o Kosovu i da obezbede sredstva za otvaranje više predškolskih ustanova u skladu sa Nacionalnom strategijom za razvoj. Članice MŽK-a i lobija su takođe nastavili da se zalažu za dostupnije brige o deci u njihovim opštinama.

Više žena ima pristup nasleđu i imovini

Jednake mogućnosti u nasleđu i imovini su ključne za ekonomsko jačanje žena. Iako je MŽK bila limitirano uključena u ovo pitanje tokom 2018., zagovarala je produženje Administrativnog uputstva o registraciji zajedničke imovine, kao i o uključivanju afirmativnih mjera koje bi omogućile samostalnim ženama da registruju imovinu na svoje ime.

Poboljšan je stepen do koje politike i programi EU uključuju rodno-zasnovaneO perspektive i nadzor iz rodne perspektive o politikama i programima EU na Kosovu

MŽK je objavila izveštaj "Mind the GAP" o proceni sprovođenja Rodnog akcionog plana Evropske unije 2016-2020. (GAP II) Saveta Evropske Unije u državama zapadnog balkana, koji je predstavljen u Briselu u prisustvu različitih predstavnika iz Evropske komisija, Generalne direkcije za dobro susedstvo i pregovaranje o proširenju, Generalne direkcije za međunarodnu saradnju i razvoj, Radne grupe u regionu Zapadnog Balkana (COWEB), Delegacijama/Kancelarijama EU u regionu, i na Međunarodnom rodnom forumu . Pružajući jasne preporuke svakoj zainteresovanoj strani za poboljšanje

"Ovaj izveštaj [Mind the GAP] je lista stvari koje trebate učiniti da očistite kuću. Može da vam se ne dopadne međutim korisno jesće vam pomoći da očistite kuću", rekla je Charlotte Isaksson, Viša savetnica za rodna pitanja u Spoljnoj službi Evropske Unije.

sprovođenja PVGJ II, izveštaj je imao značajan uticaj na podsticanje delegacija/kancelarija EU, država članica i Evropske komisije da preduzmu neke korake ka sprovođenju PVGJ II.

MŽK je takođe realizovala kratak komentar o Državnom izveštaju o Kosovu za 2018. godinu, uključujući i preporuke o tome kako bolje uključiti rodnu perspektivu. U međuvremenu, uz podršku Fondacije Kvinna till Kvinna, MŽK je doprinela rodnoj perspektivi u Izveštaju o Kosovu za 2019. MŽK je pripremila i nekoliko pisama i komentara za uključivanje rodne perspektive i uključivanje žena u proces pristupa Kosova u EU, koje su predstavljene u Briselu na nekoliko sastanaka radi zagovaranja tokom čitave godine. Između ostalog, ovo podrazumeva i pripremu komentara o Nacrtu Rezolucije Evropskog parlamenta o pravima žena na zapadnom Balkanu u bliskoj saradnji sa partnerima iz rajona. Većina komentara pripremljenih od strane MŽK i ostalih partnera Fondacije Kvinna till Kvinna su uključeni u prihvaćenu verziju.

MŽK je nastavila da pruža tehničku podršku Kancelarije EU, Ministarstvu za evropske integracije, Agenciji za rodnu ravnopravnost i službenicima za rodnu ravnopravnost radi integrisanja rodne perspektive u programima Instrumenta za pretpriступnu pomoć (IPA) na Kosovu, uključujući faze planiranja i sprovođenja. U cilju podrške ovom procesu MŽK i EU su objavile *Rodnu analizu Kosova* u oktobru 2018. godine, koji je okupila sve podatke razvrstane prema polu i koje su dostupne za svaki sektor. Kao što je propisano od PVGj EU II, ovaj dokument je osmišljen da služi EU i drugim akterima u planiranju efektivnijih mera koje uključuju rodnu perspektivu. Izveštaj sadrži preporuke o ciljevima i pokazateljima koje EU smatra prioritetom u pravcu unapređenja rodne ravnopravnosti u oblastima gde

je to najviše potrebno. MŽK je koristila ove nalaze radi predlaganja mogućih načina kojima bi EU i Kosovo mogli uključiti rodnu perspektivu u 10 akcionih dokumenata IPA.

Kao deo ugovora sa EU, MŽK je pružila obuku i mentorstvo za skoro sve službenike u Kancelariji EU na Kosovu, kao i za službenike MEI i resorna ministarstva, ka izgradnji kapaciteta u rodnoj integraciji u politike i programe EU-a. Ove godine je MŽK također podržala izradu nacrta Rodnog akcionog plana kancelarije EU za 2019-2020. na Kosovu i plan razvoja kapaciteta za svo osoblje koje se odnosi na rodnu ravnopravnost. MŽK je takođe izradila brz izveštaj o praćenju sprovođenja rodnih obaveza u akcionim dokumentima IPA za 2014-2016.

Dana, 3. oktobra, EU i MŽK lansira Rodnu analizu Kosova.

PROCENA RADA MŽK-a

MŽK nadgleda i ocenjuje svoj rad na nekoliko načina. MŽK je razvila bazu podataka za nadgledanje i procenu kako bi pratila napredak u pogledu indikatora na trenutnim rezultatima, ishodima i nivoima uticaja tokom vremena, na osnovu organizacione strategije MŽK. Osoblje redovno ažurira bazu podataka podacima u odnosu na indikatore, što omogućava izveštavanje članova i ovog godišnjeg izveštaja. Osim toga, Na svakom sastanku organizovanom tokom 2018. godine, članice MŽK-a su ocenile rad MŽK-a preko evaluacionih upitnika (puni rezultati su na raspolaganju prema zahtevu).

Tokom godišnje skupštine za evaluaciju rada MŽK-a, članice su anonimno visoko ocijenili rad MŽK-a. Takođe, rad MŽK je veoma cenio i finansijske pristalice. Ispod su neki komentari iz lista za ocenjivanje:

"Vrijedno, na sastancima se postiže saradnja i koordinacija aktivnosti" - članica MŽK,

"Vrlo važno, jako sam sretna što sam članica MŽK, ovde se osećam jakom" - članica MŽK

"Jako dobri, profesionalni, aktivni i motivirajući" - pristalica,

"Najveća postignuća MŽK uključuju i borbu protiv nasilja nad ženama, gde je čak postignuta promena u sudskoj odluci i povećanje broja godina presude"- članica MŽK,

"Najveća postignuća Mreže su kreiranje Koalicije za ravnopravnost, lansiranje izveštaja, podela nagrade "Sevdije Ahmeti", zagovaranje za šaltere. – individualna članica

"Samo nastavite napred, nemojte se promeniti, bez vas nemamo ništa" – članica MŽK

FINANSIJSKI IZVEŠTAJ MŽK-a ZA 2018

Sledeći finansijski izveštaj sadrži informacije o podrškama, projektima i fondovima dobijenim i potrošenim do 1. januara do 31. decembra 2018. godine..

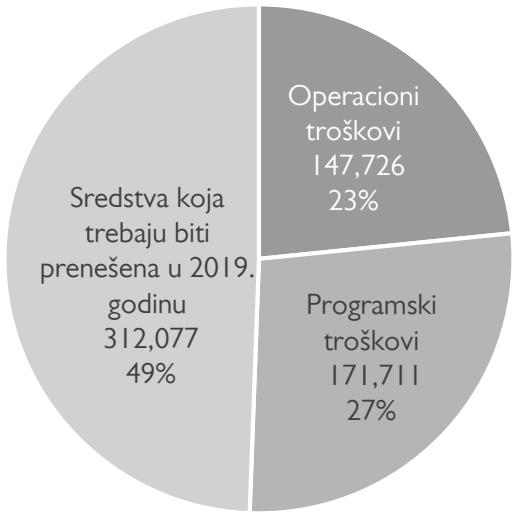
Donatori	Naziv akcije	Balans sredstva koja se prenose iz 2017. godine	Sredstva dobijena u 2018. godini	Ukupna sredstva za 2018. godinu	Ukupni troškovi 01.01.2018-31.12.2018	Balans sredstava koji se prenosi u 2019. godinu
Austrian Development Agency (Austrijska Agencija za Razvoj) 8299-01/2018 (01.01.2018-31.12.2020)	Inicijativa za unapređenje ženskih prava		200,000	200,000	148,351	51,649
External Action of the European Union (Spoljna Akcija Evropske Unije) 2018/394402 (23.03.2018-28.02.2021)	Osnazivanje OCD u borbi sa diskriminacijom i unapređenje radnih prava žena		176,553	176,553	54,767	121,786

Donatori	Naziv akcije	Balans sredstva koja se prenose iz 2017. godine	Sredstva dobijena u 2018. godini	Ukupna sredstva za 2018. godinu	Ukupni troškovi 01.01.2018-31.12.2018	Balans sredstava koji se prenosi u 2019. godinu
External Action of the European Union (Spoljna Akcija Evropske Unije) 2018/404-465 (20.12.2018-20.12.2022)	Osnaživanje učešća žena u politici		135,537	135,537	203	135,334
Kvinna till Kvinna – KO01SID16-31005 (01.01.2017-31.12.2018)	Dalje jačanje rodne ravnopravnosti u procesu pristupanja Kosova EU		45,633	45,633	45,633	-
Kvinna till Kvinna – BN55SID16-31005 (01.09.2017-31.12.2017)	Integriranje rodne perspective IPA programiranje za zemlje zapadnog Balkana	3,728	11,081	14,809	14,809	-

Donatori	Naziv akcije	Balans sredstva koja se prenose iz 2017. godine	Sredstva dobijena u 2018. godini	Ukupna sredstva za 2018. godinu	Ukupni troškovi 01.01.2018-31.12.2018	Balans sredstava koji se prenosi u 2019. godinu
EU Office in Kosovo IPA (Kancelarija EU na Kosova IPA) (01.01.2017-30.09.2018)	Podrška integrisanja rodne perspektive za IPA programiranje na Kosovu u 2016. godini	13,361	6,994	20,355	20,355	-
EUSR/PR/088/2018/NA-II (01.05.2018-30.06.2018)	Osnajivanje žena u politici I procesu donošenja odluka		9,553	9,553	9,553	-
Altrusa	Fond održivosti		1,012	1,012	966	46
Individualne donacije za MŽK i članarina	Fond održivosti	7,185	20,877	28,062	24,800	3,263
Ukupno		24,274	607,240	631,514	319,438	312,077

Podela troškova za 2018. godinu

Kao što je ilustrovano na grafikonu, 23% troškova su operativni troškovi MŽK-a i 27% su programski troškovi. Krajem 2018. godine, 49% sredstava je preneseno na potrošnju u 2019. godini.

Independent Auditors' Report

To: The management of Rjeti i Gravë të Kosovës - ReGK (Kosovo Women's Network (KWN)

Opinion

We have audited the financial statements of the Rjeti i Gravë të Kosovës - ReGK (Kosovo Women's Network - KWN)(hereinafter: "Organization") Prishtina - Kosovo, which include the statement of financial position at 31 December 2018, the statement of comprehensive income, the cash flow for the year as well as the notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies.

In our opinion, the accompanying financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the Rjeti i Gravë të Kosovës - ReGK (Kosovo Women's Network - KWN) at 31 December 2018, and financial performance and cash flows for the year ended on this date, in accordance with its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with the International Financial Reporting Standards (IFRS).

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing (ISAs). Our responsibilities under those standards are further described in the *Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our report*. We are independent from the Organization in accordance with the ethical requirements that are relevant to our audit of the financial statements in Kosovo, and we fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Responsibilities of Management and Those Charged with Governance for the Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with IFRS's, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Organization's ability to continue as going concern, disclosing, as applicable, matters relating to going concern and using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Organization or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Those charged with governance are responsible for overseeing the Organization's financial reporting process.

Auditor's Responsibilities for the Audit of Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout audit.

We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Organization's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Organization's ability to continue as going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosure in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of auditor's report. However, future events or conditions may cause the Organization to cease to continue as a going concern.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

[Signature]
Alfredo Colletta Gutiérrez
Statutory Auditor
Audit AB,
Prague,
29.03.2019

O NAMA

Upravni Odbor MŽK

Ariana Qosaj Mustafa, Predsednica Odbora, Direktor programa, Kosovski *institut za istraživanje i razvoj politike*

Belgjzare Muharremi, Izvršni direktor, Dera e Hapur

Besnik Leka, Koordinator projekta, CARE International na Balkanu (Predsednik Odbora, jul 2017 – maj 2018.)

Jeta Krasniqi, Menadžer projekta, Kosovski Demokratski Institut

Magbule Hyseni, Rukovodilac Departmana, Inicijativa za razvoj poljoprivrede Kosova

Savetodavni Odbor MŽK-a

Delina Fico, Rachel Wareham, Behar Selimi, Vjosa Dobruna, Marte Prekpalaj, Shqipe Malushi, Lepa Mladjenovic

Osoblje MŽK u 2018. godini

Igballe (Igo) Rogova, Izvršna direktorka

Besa Shehu, Menadžer Finansija i Administracije

Nicole Farnsworth, Direktor programa i Rukovodilac istraživanja

Zana Rudi, Menadžerka programa

Nertila Qarri Gërguri, Koordinatorka projekta

Alba Loxha, Koordinatorka za odnose sa javnošću

Donjetë Berisha, Koordinatorka za odnose sa javnošću

Adelina Berisha, Koordinatorka za zagovaranje i istraživanje

Iliriana Banjska, Koordinatorka projekta

Gentiana Murati Kapo, Menadžerka grantova

Mirjeta Dibrani, Asistentkinja grantova

Dielzsa Olluri, Asistentkinja projekta Fond Žena Kosova

Dobrovoljci/ke i praktikanti/ke MŽK-a u 2018. godini

Svaka inicijativa MŽK-a je uključivala nekoliko dobrovoljaca i praktikanata. Možda svi nisu obuhvaćeni ovde. MŽK želi da prizna njihov važan doprinos. Dobrovoljci koja su pomogala u kancelariji MŽK-a su: David JJ Ryan, Lauren Hanna i Liridona Gimolli. Dok je dva praktikanata (uz nadoknadu) koji su dali svoj doprinos u MŽK su: Nita Rudi i Adea Roka.

Kratkoročni istraživači i anketari MŽK-a

MŽK je jako zahvalna istraživačima i anketarima koji radili bez odmora da daju doprinos istraživanju (po abecednom redu):

Adelina Tërshani (septembar – decembar)

Liridona Sijarina (septembar – decembar)

Lirika Demiri(septembar – decembar)

Dardan Hoti (maj-jun)

Milica Barac (oktobar-novembar)

Pojedinačni podržavaoci/Ijke MŽK-a

Osobe u nastavku (po abecednom redu) su dale doprinos MŽK za njihov posao. Jako smo im zahvalni!

Ada Shima	Ethel Farnsworth	Krenar Basha	Sanija Murati
Afërdita Thaqi	Etleva Durmishi	Laura Prescott	Sasha Linney
Alba Loxha	Fatime Jasiqi	Lepa Mladjenovic	Shega Emin
Alison Greig	Frank Farnsworth	Luminije Mehmeti	Shengjyle Bektashi
Ana Jara Gómez	Gentiana Murati Kapo	Liz Perryman	Sherafedin Sheshu
Anna Di Lellio	Hana Marku	Magbule Hyseni	Shpresa Gosalci
Angelika Arutyunova	Hans Fridlund	Makfirete Limoni	Shqipe Mehmeti
Angela Otten	Hata Dibrani Sopjani	Margen Cuko	Shqipe Murati
Arber Sylejmani	Hermonda Kalludra	Merita Shasivari	Shqipe Pantina
Ariana Qosaj-Mustafa	Hidajete Vokshi	Merve Atilla	Sue Farnsworth
Ashley Faye	Hikmete Xharra	Mevlude Murtezi	Tracy Aron
Arlinda Kadriu	Ideal Hoxha	Miranda Avdullahu	Valbona Bajrami
Arjeta Murati	Igballe Rogova	Morgan Stanley	Valdete Idrizi
Besa Shehu	Iliriana Banjska	Naime Bllaca	Valon Badivuku
Besnik Leka	Ilmie Berisha	Nicole Farnsworth	Vedat Gashi
Dea Pallaska O'Shaughnessy	Itziar Mujika	Njomëza Zejnnullahu	Venera Çocaj
Delina Fico	Jeta Krasniqi	Nurije Cacaj	Vlerime Krasniqi
Elisabeth Kaestli	Kada Heta	Rachel Cleary	Vlora Bllaca
Englantina Shala	Kathleen Noh	Rrezarta Veseli	Xhevrije Doroci
Ermira Cacaj	Katja Goebbels	Sadete Gerbeshi	

Organizacije članice MŽK-a

#	Organizacije	Adresa	Predstavnik
1	Alma	Ul. Shpëtim Bojku, Br.1, Peć	Shemsije Seferi
2	Alter Habitus	Priština	Eli Gashi
3	Arta	Ul. Vetërniku 1, Behar Begolli, Br.23, Priština	Hafije Qyqalla
4	Artpolis	Ul. Shaban Polluzha, B.b., Priština	Zana Hoxha Krasniqi
5	ATO	Ul. Wesli Clark Bb., Vučitn	Fikrije Ferizi
6	Aureola	Kompleksi Avalla, B/I, Br.4, Priština	Sanije Grajçevci
7	Asocijacija poslovnih žena SHE-ERA	Ul. Qemajli, br.9, Qarshia e Jupave, Gjakova	Ardiana Qela Baraku
8	Asocijacija nezavisnih žena 'Hareja' - Rahovec	Ul. Bujar Thaqi, Rahovec	Adelina Paqarizi
9	Asocijacija ujedinjenih žena	Ul. Rifat Berisha, br.23, Prishtina	Vlora Hoti
10	Alensa žena za integraciju	Rr. Ilir Ramadani, Nr. 3, Lipjan, Medvec	Adelina Qorraj Emini

11	Omladinska budućnost Glogovca	Glogovac	Argjentina Fazlija
12	Akcija za majku i dete	Ul. Perandori Dioklician, Br. 14, Tophane, Priština	Mrika Aliu
13	Bardha	Priština	Raza Sadrija
14	Bliri	Glogovac,	Mahije Smajli
15	Center for Education and Community Development - Friends	Kulturni centar, II sprat, Mitrovica	Valbona Sadiku
16	Code of Education	Priština	Mimoza Stanovci
17	Centar za promovisanje zdrave porodice	Ndue Perlleshi 1/4, Priština	Sevdije Salihu
18	Centar za žene i decu	Ul. Fehmi Agani, 52/9	Agnesa Demaj
19	Centar za zaštitu majke i dece	Ul. Imzot Nikë Prela /50, Priština	Zana Asllani
20	Centar za zaštitu majke i dece 'Raba Voca'	Rr. Riza Selaci, Nr. 12, Mitrovica	Fidane Hyseni
21	Otvorena vrata	Tringë Smajli, Br. 72, Priština	Belgizare Muharremi

22	Ruka Ruci	Ul. Mbreti Zog, Br. 59, Prizren	Vjosa Curri
23	Down Syndrome Kosova	Bela česma, Br. 72, Dardanija, Priština	Sebahate Beqiri
24	Drena	Glogovac	Zymrije Qorri
25	Kolevka osmeha	Ul. Luigj Gurakuqi 39, Đakovica	Time Zenuni
26	Dita	Priština	Afërdita Zeneli
27	Vredne ruke „Dora“	Lipljane	Mihane Avdullahu
28	Edukacioni centar za decu sa posebnim potrebama	Rr. Abdulla Presheva, Nr. 6/8, Gjilan	Shpresa Sejdiu
29	EMINA – Grupa bošnjačkih žena	Ul. 7 Shtatori, Jakup Ferri, Mitrovica	Fata Zatriqi
30	Eliona	Suva Reka, Vranić	Arife Kolgeci
31	Era Fruit	Batlava, Podujevo	Xhylie Statovci
32	FANA	Ul. Zhuj Selmani, Br. 103, Peć	Fane Gashi
33	Vizionerska žena XXI veka	Selo Bregdrini, Has, Prizren	Marte Prekpalaj
34	Aktivne žene Đakovice	Ul. Sulejman Vokshi, Br. 1, Đakovica	Valbona Doli Rizvanolli
35	Flaka	Ul. Skenderbeu, Lipljane	Melihate Dedushi
36	Flori	Henc, Fushe Kosova	Hava Abdullahu
37	Fondacija za obrazovanje i razvoj (F.E.ZH.)	Sunčani Breg - Zona e Lindjes, Li. 12, Br. 7, Priština	Vjollca Zeqiri

38	Gnezdo	Ul. Zahir Pajaziti, br. 9, Kancelarija br. 5, Prizren	Gjyzel Shaljani
39	Demokratski forum žene (FDG)	Ul. Mbretëresha Teutë, Br. 103, Peć	Myzaferë Ibishaga
40	Drugza	Hana Zebeli	Hana Zebeli
41	Fondacija za socijalni razvoj	Priština	Laura Berisha
42	Žene rudara	Selo Suvi Do, Mitrovica	Emine Tahiri
43	Savremena žena	Ul. Bajo Topulli, Br. 7, Prizren	Fetije Mehmeti
44	Božanstvena žena	Ul. Sadullah Brestovci, Gnjilane	Igballe Hajdari
45	Girls Coding Kosova	Ul. Ganimete Tërbeshi, Br. 2, Priština	Blerta Thaçi
46	Žena poljoprivrednica	Orahovac	Habibe Haxhimustafa
47	Gratë Beyond the Rainbow	Priština	Valbona Voca
48	HANDIKOS, Žene sa ograničenim sposobnostima	Dardanija B 1/5, Priština	Mehreme Llumnica
49	Hendifer	Ul. Ramadan Rexhepi, Br. 1, Uroševac	Fazile Bungu
50	Handikos Mitrovica	Mitrovica	Myrvete Hasani

51	Inicijativa za razvoj poljoprivrede Kosova (IADK)	Ul. Ulqini, Br. 74, 40.000, Mitrovica	Magbule Hyseni
52	Inicijativa za integraciju zajednica (IPIK)	Prizren	Shemsije Krasniqi
53	INJECT – Inicijativa za pravdu i ravnopravnost	Ul. Sadik Stavileci, bb, Priština	Luljeta Aliu
54	Institut aplikativne psihologije "Alpha"	Ul. Josip Rela, Br. 29 (blizu osnovne škole „Meto Bajraktari“), Priština	Neki Juniku
55	Inicijativa kosovske žene	Đakovica	Eranda Kumnova Baçi
56	Omladinska inicijativa za integraciju	Orahovac	Besime Rustemi Bytyqi
57	Orhideja	Prishtina	Vera Rizvanolli
58	Kelmendi	Selo Lipa, Zvečan	Valbona Kelmendi
59	Komitet slepih žena Kosova (KGVK)	Sunčani Breg, Ul. Gazmend Zajmi, Zgrada standarda, Priština	Bajramshahe Jetullahu
60	Konvita	Dolak, Vučitrn	Merita Selimi
61	Košarkaški klub kolicama (KBK) "Marsi"	Prizren	Nafije Gashi

62	Socijalni klub Jeto	Priština	Vjosa Shehu
63	Legjenda	Vitina	Melihate Osmani
64	LIRA	Priština	Valire Buza
65	Lulebora	Mentor Retkoceri, Br. 9b, Priština	Selvete Gashi
66	Lulishtja	P. F. Keqekollë, Dabishevc	Sadije Dulahu
67	LUNA	Prilluzhë, Vučitrn	Stanica Kovacevic
68	Malësorja	Ul. Fan Stilian Noli, Priština	Shehrije Gërbeshi
69	Zaštitи tvoja prava	Ul. Hime Mushkolaj, Bb., Dečani	Merita Binakaj
70	Medica Kosova	Ul. Luigj Gurakuqi 39, Đakovica	Veprore Shehu
71	Mogućnost	Ul. Véllezérít Dragaj, Br. 4, Mitrovica	Hasime Tahiri Hasani
72	MEDIKA BL	Kalabrija	Bukurije Leti
73	Mi smo deo sveta	Ul. Lidhja e Pejës Bb., Peć	Gjylfidane Morina
74	Nezavisna inicijativa slepih	Dardani, Prishtina	Shkurta Bregovina
75	Organizacija nezavisne kosovske žene (OGPK)	Magistrala Kosovo Polje - Priština	Rudina Llapashtica
76	One to One Kosova	Ul. Caraleva, Br. 36, Prizren	Merita Halitaj
77	Organizacija osoba sa mišićnom distrofijom Kosova (OPDMK)	Ul. Zahir Pajaziti, Bb., Prizren	Resmija Rahmani

78	Međuopštinska organizacija slepih i osabljenim vidom	Ul. Hysen Rexhepi, Bb., Prizren	Miradije Buqaj
79	NVO SHIPPL	Ul. Mbretëresha Teutë, Bb., Peć	Ardiana Gorani
80	Operacija oporavka	Ul. Flori Lauri, Br. 16, Peć	Clara Ines Zapata Cardona
81	Nevladina organizacija za staranje nad repatriiranim ženama „Amza“	Ul. Lidhja e Pejës, Kosovo Polje	Violeta Berisha
82	Naš raj	Babush i Muhaxherëve, Lipljane	Sylbije Sahiti
83	Partners Kosova Center for Conflict Management	Dardanija, SU 1/2, treći sprat, Br. 11, Priština	Shukrije Gashi
84	Oslonac	Ul. 28 Nëntori, Bb., Srbica	Ajnishahe Halimi
85	Psihoterapeuti na delu	Ul. Dardanija, Br. 1, Gnjilane	Sevdije Musliu
86	Centar optimističkih žena	Priština	Emine Mehmeti
87	Centar žena za ruralni razvoj	Bostan, Novo Brdo	Shefkije Mehmeti
88	Kosovski centar za borbu protiv raka dojke JETA/VITA	Ul. Tringë Smajli, Priština	Nafije Latifi

89	Kosovski centar za rehabilitaciju preživelih od torture (QKRMT)	Ul. Hamëz Jashari, 16 b/2, 10000 Priština	Feride Rushiti Sebahate Pacolli
90	Kosovski centar za rodne studije (QKSGJ)	Nëna Terezë, Br. 18/1, Priština	Luljeta Demolli
91	Psiho-socijalni centar "Aureus"	Ulpijana, D1 Hyrja 8, Br. 7, Priština	Myrvete Ahmetaj
92	Centar za istraživanje i rodne politike (QHPGJ)	Ul. Josip Rela, 13/18, Priština	Vjollca Krasniqi
93	Centar za zaštitu i rehabilitaciju žena i dece „Liria“	Ul. 28 Nëntori, Bb., Gnjilane	Nazife Jonuzi
94	Centar za zaštitu žrtava i sprečavanje trgovine ljudskih bića (MVPT)	Ul. Pashko Vasa, 11 A, Priština	Hamijet Dedolli
95	Centar za dobrobit žena (QMG)	Ul. Xhevrat Begolli, Br. 9, Peć	Ardita Ramizi Bala
96	Centar za promovisanje prava žena	Tržni centar, Br. 42, Glogovac	Kadire Tahiraj

97	Centar za obuke i rodne studije (QTSGJ)	Ul. Luan Haradinaj, 9/4, Priština	Diamant Binaku
98	Centar za osnaživanje žena (QFG)	Priština	Merita Mustafa
99	Kosovski centar za razvoj i multikulturalnu integraciju	Ul. Fehmi Agani, Br. 17, Đakovica	Elvane Qorri
100	Keep the Tradition	Ul. Hasan Tasimi, br.13, Gnjilane	Fitore Tërstena Orana
101	Centar za promovisanje zdrave porodice	Priština	Sevdije Salihu
102	RIKOTTA	Ul. Adem Gllavica, Br. 48, Priština	Pranvera Bullaku
103	RONA	Ul. Ilaz Agushi, Priština	Serbeze Sylejmani
104	Mreža organizacija Romskih, Aškalijskih i Egipćanskih žena Kosova (RROGRAEK)	Ul. UÇK, stan br. I, Priština	Shpresa Agushi
105	Ruka + Ruci	Ugljare, Kosovo Polje	Nevenka Rikaljo
106	Speranza	Kulturni centar „Rexhep Mitrovica“, Mitrovica	Auhan Prekazi

107	Safe House	Gjakovica	Erblina Dinarama
108	Privredno udruženje žena SHE-ERA	Ul. Qemajli, Br.9, Qarshia e Jupave, Đakovica	Mirlinda Kusari Purrini
109	Udruženje advokata NORMA	Ul. Afrim Vitia, Br. 3/I, Priština	Valbona Salihu
110	Udruženje žena sa ograničenim sposobnostima „Žene za žene“	Ul. Zahir Pajaziti, Bb., Prizren	Drita Vukshinaj
111	Udruženje gluvih žena (SHFSH)	Ul. William Volker, Br.53, Prizren	Krenare Hajredini
112	Udruženje poljoprivrednika i poljoprivrednica "Rukolla"	Prugovac	Sanije Berisha
113	Udruženje poljoprivrednika i poljoprivrednica „Nada Lapa“	Podujevo	Selvete Fetahu
114	Udruženje žena „Begatia“	Selo Gornja Klina, Srbica	Hyra Tahiri

115	Udruženje žena „Medica Gjakova“	Ul. Fadil Nimani, Br. 34, Đakovica	Mirlinda Sada
116	Udruženje žena pčelarka (SHGB) "Okarina e Runikut"	Runik, Srbica	Fetije Smakaj
117	Udruženje žena Prozor	Selo Krajmir, Lipljane	Hanife Qeriqi
118	Udruženje žena Svetlo Kruševa (ShGDK)	Dardanija SU 4/4, FS, Veliko Kruševo, Orahovac	Ola Syla
119	Udruženje žena poljoprivrednica „Malo Kruševo“	Malo Kruševo, Bregdrini, Prizren	Dile Prekpalaj
120	Udruženje žena GORA	Ul. Haxi Zekaj, Br. 20, Priština	Sevdija Ramadani
121	Udruženje žena iz Mitrovice za ljudska prava	Ul. Isa Boletini, Mitrovica	Vetone Veliu
122	Udruženje Inicijativa žena	Ul. Dëshmorët, Bb., Dragaš	Xhejrane Lokaj
123	Udruženje za obrazovanje i staranje o porodici-SHEPF	Ul. Nënë Tereza, Br. 181, Đakovica	Bahrije Deva
124	Udruženje slepih	Ul. Xhelal Hajda, Orahovac	Xhyllerije Bytyqi
125	Udruženje žena	Đakovica	Qefsere Kumnova
126	Udruženje žena „Arlinda“	Ul. Ruzhdi Shabani, Magura	Bedrije Krasniqi

127	Udruženje žena „Gruri“	Glogovac	Valdete Hisenaj
128	Nada & Kuće dece	Taslixhe, Priština	Valbona Çitaku
129	Orlovi Dardane	Kushnica, Gračanica	Havushe Bunjaku
130	Udruženje kosovskih babica	Priština (Ginekološka i akušerska klinika KUCK)	Magbule Elezi
131	Top Radio	Ul. Sadik Pozhegu, Đakovica	Violeta Dema
132	Together in Progress	Ul. Tringë Smajli, Priština	Arbëresha Maloku
133	Tradicija žene na Kosovu	Gnjilane	Lirije Orana
134	Udruženje Žena - Povratnica „Naš Dom“	S. Prekovce bb, 16000 Novo Brdo	Vesna Stajic
135	Udruženje Poslovnih Zena WBA	Mitrovica sever	Olivera Milosevic
136	Venera	Ul. Shpëtim Bojku, Br. I, Peć	Miradije Gashi
137	Violeta	Barilevo, Priština	Bedrije Shala Pireva
138	Vita - Jeta	Ul. Lidhja e Prizrenit, Br. 132, Priština	Ajshe Nuhiu
139	Volja žena	Ul. 2 Maji, Studime, Vučitrn	Lirije Haziri
140	Vizionida	Shtimlje	Fatlume Rexhepi
141	Valbona	Selo Slovi, Lipljane	Valbona Sopa

Dodatak 1. Grantovi Fonda Žena Kosova za 2018. godinu

Tokom ove godine, MŽK je kroz FŽK objavio poziv za apliciranje, putem kojeg je dodeljeno 12 grantova za 14 organizacije članice, od kojih su dve u partnerstvu, u ukupnom iznosu od 47.992 €.

Organizacija	Naziv projekta	Iznos	O inicijativi
Organizacija lica sa mišićnom distrofijom na Kosovu (OPDMK)	“Zdravlje za svakog”	3,840€	Ovom inicijativom, OPDMK će podići svest žena sa ograničenim sposobnostima u vezi sa njihovim zdravljem i njihovim pravima u zdravstvenim uslugama. Žene korisnice ove inicijative unaprediće znanje o samokontroli dojke kao načinu sprečavanja raka dojke. Tokom sastanka, žene će razmenjivati svoja iskustva u vezi sa značajem zdravstvene zaštite, kao i adekvatnim načinima sprečavanja zdravstvenih komplikacija kao rezultat ograničene sposobnosti. Predavanja će održati specijalisti ginekologije, urologije i fizijatrije. Takođe, tokom ove inicijative žene i deca će naučiti da primenjuju fizioterapiju u kućnom okruženju kao rezultat naučenih vežbi na fizičkoj terapiji. OPDMK će zagovarati uspostavljanje saradnje između lokalnih zdravstvenih institucija i organizacija lica sa ograničenim sposobnostima u vezi sa zdravstvenom edukacijom lica sa ograničenim sposobnostima.

Udruženje žena "Aureola"	"Unapređenje zakona o nasleđivanju"	3,395€	Ova inicijativa ima za cilj da pokretanje rasprave o izmenama i dopunama Zakona o nasleđivanju u Skupštini Kosova i izdavanje preporuka za ispunjavanje zakonskih odredbi kao prvih koraka ka ostvarenju glavnog cilja - onemogućavanje otuđenja najmanje 50% legitimnog nasleđa od žena naslednica. Kroz ovu inicijativu održaće se sastanci sa svim ključnim akterima i održaće se rasprave za izradu liste preporuka za postizanje glavnog cilja.
Udruženje babica Kosova (ShMAKS)	Jačanje uloge profesionalne službe babica"	3,055€	SHKAMS će raditi na informisanju žena i devojaka albanske, romske, aškalijiske i egiptanske nacionalnosti kao i goranske o nezi tokom trudnoće, aspektu seksualnih odnosa, prehrani uopšte i posebno ulozi babica. Takođe, biće razmenjene informacije i iskustva sa institucijama i bobicama iz Albanije i Makedonije. SHMAKS će takođe održati sastanke i okrugle stolove sa ključnim zainteresovanim stranama putem kojih će izdati konkretnе preporuke za zagovaranje i izradiće zahtev za inicijativu o nacrtu zakona o profesionalnoj službi babica i njihovu ulogu u zdravlju stanovništva.
Udruženje lica sa ograničenim sposobnostima Mitrovice –	"Depresija kod majki dece sa ograničenim sposobnostima i	3,346€	Kroz ovu inicijativu, Hendikos Mitrovica će informisati roditelje dece sa ograničenim sposobnostima oko depresije, i kroz sesije trauma terapije bolje će razumeti svoje emocionalno stanje i tražiće rešenja za lakše suočavanje sa

Handikos Mitrovica	kod lica sa ograničenim sposobnostima”		problemom. Hendikos Mitrovica će ovo pitanje pokrenuti i kod predstavnika lokalnih i centralnih institucija, NVO-a, kao i novih roditelja članova Handikos-a u Mitrovici. Kroz organizovane sastanke biće razgovarano i zaključeno o daljim koracima u vezi depresije i drugim zdravstvenim problemima. Ova organizacija će lobirati za osnivanje kancelarija/savetovališta u zdravstvenim institucijama.
Psihoterapeuti u akciji	“Unapređenje palijativne nege na Kosovu i podizanje svesti zajednice o licima sa ograničenim sposobnostima”	3,351€	Kroz ovu inicijativu, psihoterapeuti u akciji će ukazati na to kako treba da funkcioniše palijativna služba i koje su njene koristi, pružanjem praktičnih primera. Ova organizacija će sprovesti posete na terenu, kao i intervjuje sa licima u potrebi i pružiće konkretnu palijativnu negu. Članovima porodica lica sa potrebom pružiće savete i uputstva. Oni će takođe lobirati i zagovarati u Ministarstvu zdravlja i Regionalnoj direkciji za zdravlje u Gnjilanu za aktiviranje ove primarne zdravstvene službe.
NVO Luna	"Promocija i podrška pravima žena – protiv rodno zasnovanog nasilja"	3,511€	NVO Luna će kroz ovu inicijativu informisati i podići svest među ženama srpske zajednice o njihovim zakonskim pravima i činjenici da se nasilje u porodici treba zabraniti i da to nije porodični već društveni problem. Pored sastanaka sa ženama, organizovaće i okrugli stol, u cilju podizanja svesti i za muškarce, a institucije će biti pozvane da se pridržavaju

			zakona i da ga sprovode. Ova organizacija nastoji da uspostavi nezavisni organ za praćenje slučajeva nasilja u porodici, koji bi se sastojao od 3 aktivistkinje za prava žena, koje će pratiti ove slučajeve.
Savremena žena	“Stigma društva o seksualnosti”	3,164€	Savremena žena će kroz ovu inicijativu raditi na podizanju svesti žena i djevojaka o njihovim pravima i slobodama na seksualnost i reproduktivno zdravlje. Učesnice će biti svesnije u vezi seksualnog nasilja i značaju prijavljivanja policiji. Teme poput nevinosti, seksualne orientacije, opasnosti od sajber seksa, pornografije itd. će biti pokrenute na javnom diskursu u Prizrenu. Ova organizacija će zagovarati u Ministarstvu obrazovanja o uvođenju tema seksualnosti i reproduktivnog zdravlja kao obaveznu diskusiju u školama.
Alijansa žena za integraciju	“Podizanje svesti žena Romkinja, Aškalija, i Egipćanki u opštini Uroševac i Lipljan o	3,665€	Alijansa žena za integraciju će podići svest žena i devojaka Romkinja, Aškalija i Egipćanki o njihovim pravima u zdravstvenim uslugama, brizi o ženama i uslugama koje pružaju zdravstvene ustanove u opštinama Lipljan i Uroševac. Kroz sastanke sa ženama biće izdate preporuke za poboljšanje zdravstvenih usluga, sa kojima će se zagovarati kod službenika DZSR-a.

	njihovom zdravlju		
Centar za zaštitu žene i deteta (QMGF) "Raba Voca"	"Roditeljski odmor kao budući model na Kosovu"	2,795€	Centar za zaštitu žene i detata (QMGF) "Raba Voca" će istražiti pitanje roditeljskog odmora u opština Mitrovica, Vučitrn i Skenderaj. Kroz informativne sesije, sastanke i okrugle stolove podići će svest žena i muškaraca, kao i službenika lokalnih institucija o značaju roditeljskog odmora i uključenosti očeva u nezi dece.
Udruženje žena farmera "Mala Kruša"	"Podrška ženama u menopauzi"	3,460€	Kroz ovu inicijativu Udruženje žena farmera "Mala Kruša" će informisati žene starosti od 45-55 godina, iz sela oko Male Kruše o ženskom zdravlju u periodu menopauze. Biće održani sastanci zagovaranja sa službenicima Direkcije za zdravstvo, gde će zagovarati o pružanju zdravstvenih predavanja o zdravlju žene, kao i preduzimanje više inicijativa u vezi žena unutar opštine.
Medica Kosova & Kolevka osmeha	"Korišćenje pristupa zasnovanog na zajednici radi poboljšanja pristupa preživelih	6,894€	Pošto se specijalističke usluge ne pružaju za žene koje su preživele seksualno nasilje tokom rata koje apliciraju za status civilnih žrtava rata, partnerske organizacije će kroz ovu inicijativu ponuditi ženama individualne sesije kako bi stekle osnovne veštine za ponovljene traumske efekte procedura za apliciranje. Takođe će biti izrađen televizijski program koji će pružiti informacije o procesu i tražiće porodičnu podršku

	seksualnog nasilja tokom rata tokom procesa priznavanja njihovog statusa”		za podsticaj preživelih da apliciraju. Na ovaj način, velika grupa žena i muškaraca će biti informisana o procesu apliciranja. Pored toga, advokat organizacije Medica Kosova, pružiće podršku ženama za popunjavanje aplikacija, kao i tehničku pomoć pri popunjavanju obrazaca.
Dera e Hapur & Ruka Ruci	“Šta donosi sutrašnjica sa mnom!”	7,516€	Dera e Hapur i Ruka Ruci kroz ovu inicijativu će informisati žene i devojke albanske i srpske zajednice u selima opštine Priština i Gračenica o njihovim imovinskim pravima i nasleđivanju. Informativni sastanci će takođe biti održani u cilju promovisanja održive bezbednosti i boljeg suživota između albanske i srpske zajednice, gde će devojke koje učestvuju pružiti podsticaj i odigraće pozitivnu ulogu u interakciji sa zajednicom, kao i češcu komunikaciju i promociju poštovanja različitosti.

Dodatak 2. Dostignuća zastupanja od Lobija za rodnu ravnopravnost na Kosovu u 2018. godini.

#	Grupa	Inicijativa za Zastupanje	Postignuti rezultati?	Javne Politike su Promenjene?	# Inicijativa za Zastupanje
1	Štimlje	1) Zalaže se za povećanje broja žena na pozicijama odlučivanja 2) Kampanja za podizanje svesti o raku dojke 3) Kampanja-podizanje svesti o pušenju 4) Zalaže se za lokalnu strategiju za nasilje u porodici	0	0	4
2	Mališevo	1) Nadgledanje obećanja gradonačelnika i zalaganje za povećanje kapaciteta žena na pozicijama za odlučivanja 2) Zalagao se za izmenu politike subvencija (postignuto)	2	2	3

		3) Zalagao se za izmene budžeta za aktivnosti koje se odnose na rodnu ravnopravnost od 2.000 do 5.000 evra (ostvareno)			
3	Dečane	1) Sastanci sa opštinskim načelnikom u vezi sa aktivnostima žena (postignuto) 2) Sastanci sa NVO (ostvareni) 3) Informativni sastanci sa nevladinim organizacijama, lokalnim i centralnim institucijama (postignuti)	3	0	3
4	Dragaš	1) Zalagao se za funkcionalizaciju dnevnog centra; 2) Zalagao se za funkcionalizaciju ginekološkog odeljenja; 3) Zalagao se za povećanje broja žena na pozicijama odlučivanja	0	0	3
5	Peć	1) Osnaživanje domaćica u preduzetništvu; 2) Aktivnosti podizanja svesti o pravima baštine; 3) Povećanje broja žena na pozicijama odlučivanja	0	0	3

6	Srbica	1) Izrađen akcioni plan za zapošljavanje osoba sa invaliditetom (ostvaren) 2) Zalaganje za dodelu stipendija (ostvareno) 3) Zalaganje za sprovođenje zakona o imovinskim pravima (ostvareno) 4) Zagovaranje za pomoć ženama u poljoprivredi (ostvareno) 5) Aktivnosti podizanja svesti o raku dojke (postignuto) 6) Zagovaranje podrške ženama u MSP (ostvareno)	6	1	6
7	Vitina	1) Zalaganje za usaglašavanje opštinskih normativnih akata sa zakonom o rodnoj ravnopravnosti (postignuto) 2) Zalaganje za ekonomski razvoj žena (gde je dodeljeno 14 grantova ženama u poljoprivrednom biznisu i kao rezultat toga bilo je zaposleno 150 žena) (ostvareno) 3) Zagovaranje za oslobođanje javnih centara za dnevni boravak od poreza za decu samohranih majki, oslobođanje od poreza za žene u	5	2	5

		<p>poljoprivredi, oslobođanje od poreza u sektoru civilnog statusa za samohrane majke i njihovu decu do 18 godina, oslobođanje od poreza na zdravlje za samohrane majke, nasilje u porodici i žrtve trgovine ljudima (ostvareno)</p> <p>4) Sprovedena rodna analiza ekonomskih kategorije plata i raspodele subvencija (ostvarena)</p> <p>5) Izrada dokumenta rodnog budžetiranja (postignut)</p>			
8	Lipljan	<p>1) Kampanje za podizanje svesti o rodno zasnovanom nasilju (postignuto)</p> <p>2) Sastanci i druge aktivnosti na zaštiti zdravlja dece (ostvareni)</p> <p>3) Kampanje za podizanje svesti o raku dojke u 10 sela (postignuto)</p> <p>4) Zalaže se za raspodelu budžeta u vezi sa skloništima za žrtve nasilja na osnovu pola (ostvareno)</p>	4	1	4

9	Glogovac	1) Ekonomski razvoj žena (sajmovi); 2) Reproaktivno zdravlje (zagovara da ginekolozi najmanje jednom mesečno posećuju područja gde ne postoji DZ) (ostvareno) 3) Sredstva za transport (koja se zalažu da žene iz ruralnih područja posećuju ginekologe u Prištini) (ostvareno) 4) Založio se da osnovne i srednje škole moraju imati psihologa (postignuto) 5) Zalaganje za podršku talentovanim mladima u muzici i sportu (ostvareno) 6) Usvajanje rezolucije o pravima deteta (postignuto)	6	1	6
10	Priština	/	0	0	0
11	Vučitrn	1) Marš za nasilje u porodici 2) Kampanja za podizanje svesti o raku dojke; 3) Okrugli stolovi sa neformalnom grupom žena opštinskih članova	0	0	3
12	Đakovica	/	0	0	0

13	Mitrovica	1) Zalaganje za podršku skloništu (ostvareno) 2) Zalaže se za podršku centru za Daunov sindrom (postignut) 3) Zalagao se da Direkcija za poljoprivrednu i ekonomski razvoj izdvoji 80% subvencija ženama (ostvareno)	3	1	3
14	Gnjilane	1) Zagovaranje za povećanje kapaciteta žena (ostvareno) 2) Zalaže se za besplatne ginekološke posete u periodu od 1 godine (ostvareno) 3) Zalaže se za besplatan pregled sa mobilnom mamografijom u trajanju od 5 meseci (postignuto)	3	0	3
15	Podujevo	1) zagovaranje dodatnih naknada za majku od 100 eura mesečno	0	0	1
16	Istok	1) Zagovaranje za preglede raka dojke (postignuto) 2) Kampanje za podizanje svesti za osnovne i srednje škole o energetskim napicima (ostvarene)	5	1	5

		3) Kampanje za podizanje svesti o pravima baštine (postignuto) 4) Kampanje za podizanje svesti o samozapošljavanju žena iz ruralnih područja (ostvareno) 5) Zalagao se za promenu člana u pravilniku o dodeli stipendija koji daje prednost ženama i devojčicama			
17	Kosovo Polje	1) Zagovaranje za povećanje subvencija u zdravstvenom sektoru (ostvareno) 2) Zalaže se za odluku o kupovini mamografa (postignuto) 3) Zagovaranje za ekonomsko osnaživanje žena	2	0	3
18	Novo Brdo	1) Zalaganje za zapošljavanje žena u opštini i nevladinim organizacijama 2) Zalaže se za stvaranje skloništa 3) Zalaže se za izgradnju kuća za beskućnike 4) Obuke za žene na tržištu rada i sprovođenje zakona o rodnoj ravnopravnosti 5) Zalaže se za usvajanje plana upravljanja otpadom (ostvaren)	1	1	5

19	Mamuša	I) Obuke za podizanje svesti ginekologa, psihologa i pedijatara (postignuto)	I	0	I
20	Klokot	I) Aktivnosti podizanja svesti o imovinskim pravima žena 2) Aktivnosti podizanja svesti sa učenicima i osobljem o fenomenu vršnjačkog nasilja u školama	0	0	2
21	Kamenica	I) Predavanja o podizanju svesti u ruralnim područjima o raku (postignuto) 2) Zalaže se za pakete pomoći za samohrane majke 3) Predavanja o podizanju svesti o nasilju u porodici	I	0	3
22	Suva Reka	I) Zalaže se za oslobođanje od plaćanja poreza na imovinu za period od 1 godine u slučaju registracije zajedničke imovine 2) Zalagali se za uključivanje zavoja za majke sa decom i osobama u invalidskim kolicima u njihovo planiranje opštinskog budžeta (ostvareno)	3	3	4

		3) Zalagao se za uključivanje jednodnevog centra u planiranje opštinskog budžeta (ostvareno) 4) Zalagao se za uključivanje javne rasvete u sela u njihovo planiranje opštinskog budžeta (ostvareno)			
23	Obilić	I)Aktivnosti na podizanju svesti o ljudskim pravima; ekonomski razvoj žena; aktivnosti na podizanju svesti u drugim društvenim oblastima	0	0	3
24	Uroševac	I) Zalaže se za izmene i dopune opštinskih propisa o rodnom jazu (postignuto) 2) Aktivnosti podizanja svesti o raku dojke 3) Organizovao marš "Mi marširamo, mi ne slavimo" 4) Zalaganje za osnaživanje žena u procesima donošenja odluka i drugim (posete ženama u malim i srednjim preduzećima, koje se zalažu za socijalne planove) 5) Zalaže se za sklonište za samohrane majke			5
Ukupno			14	78	

KOSOVO WOMEN'S NETWORK
MEZI ZENA KOSOVA

Mreža Žena Kosova
Ul. Kadri Gjata (bivša Feriz Blakçori), 2 sprat, no. 8
10000 Priština, Kosovo
+381 (0) 38 245 850
www.womensnetwork.org
info@womensnetwork.org
Facebook: Kosova Women's Network

